

febrer 1995 núm. 153 150 PTA.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

100 cl.

25% vol.

LAAROP
d'en
GORI
F. Vidal

Elaborado por Destilerías F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s.n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7.5497 Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182 / PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ i PUBLICITAT
C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX
Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Miquel Barceló
Ignasi Barceló	Miquel Bezares
Llúcia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Damia Duran	Antònia Font
Bartomeu Font	Joana Font
Catalina Garau	Maties Garcias
Antoni Ginard	Miquel Janer
Franc Jaume	Coloma Julià
Antoni Llompарт	Benet Llompарт
Llorenç Mascaró	Antoni Monserrat
Francisca Mut	Maties Mut
Miquel Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomeu Sbert	Catalina Serra
Jerònia Socies	Joan Socies
Gabriel Thomàs	Arnau Tomàs
Pere F. Torrens	Antoni Vadell
Bàrbara Verdèra	Francesc Verdèra

SECCIÓ ESPORTIVA

Coordinador: Joan Quintana

Col·laboren

Joan Jaume, Jaume Manresa

IMPRIMEIX

L TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista
s'expressa només a través
de l'Editorial

Editorial

Campanya Electoral

Quan encara falten més de dos mesos per a les eleccions municipals i autonòmiques, ja ha sonat el tret de sortida de la campanya electoral. Hom sap: el Partit Popular i el PSOE ja han designat llurs candidats a la batlia; UM no vol ser menys que els esmentats partits i inaugura seu local a la plaça d'Espanya; el debat dels pressuposts municipal i la corresponent aprovació malgrat els advertiments de la interventora i de les crítiques de l'oposició, són episodis que ja es troben en plena campanya.

També l'anunciada celebració del Dia de les Illes a Lluçmajor té flaire electoralista per tots els prous. La ciutat lluçmajorera esdevindrà duran el primer cap de setmana de març capital de la cultura popular balear. Govern Balear, Consells insulars i Ajuntaments acudiran a la cita i pels carrers desfilaran bandes de música, macers, cossiars, caparrots, cavallets i també cavallers de Menorca. Tot un compendi i un resum de la cultura popular de les Illes.

Tota una sèrie d'actes populars que aniran a parar en el tram calent de la campanya. Una campanya que, sens dubtes, serà dura a causa de l'alt nivell de crispament de la política actual. El deute municipal, els semàfors de la Ronda Migjorn, l'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol, així com la construcció d'una nova central energètica a la Marina de Lluçmajor, entre el Cap Enderrocat i s'Estalella són bombes de rellotgeria que poden condicionar la campanya dels aspirants a la cobdiciada vara de primer regidor.

Ha arribat, idò, l'hora de les promeses, els mífins i també el moment de la reflexió. Som a la campanya electoral! ♦

Plenari de l'Ajuntament

Aprovats els pressuposts municipals de 1995

Arnau Tomàs

Amb els vots en contra del grup socialista i del solitari J. Rabasco, es va aprovar al darrer plenari en sessió ordinària, el pressupost municipal de l'Ajuntament de Lluçmajor, per a aquest any 1995, el qual, en la totalitat de despeses, ascendeix a 1.808 milions. En les partides més importants hi ha 664 milions de despeses de personal, 608 de despeses corrents, 149 de despeses financeres, 253 en inversions, 75 per a subvencions i 51 d'amortitzacions.

El tinent de batle i president de la comissió d'Hisenda, Sr. Lluç Tomàs, en detallar el pressupost, va manifestar que aquests s'han confeccionat de manera austera, que les inversions s'han limitat a acabar les obres començades, com les de sanejament de Las Palmeras, camps d'esports de Lluçmajor i de s'Arenal, ampliació del Cementeri, i finalització els pagaments dels edificis de ca'n Clar de Lluçmajor i de l'Hotel Maracanà de s'Arenal. Quant a l'endeutament, va dir que s'amortitzaran 211 milions en aquest exercici, amb un estalvi de despeses a moltes partides, com el de personal, amb la supressió de 10 places. També va assegurar que el total del deute municipal se situa en 1.381 milions.

El portantveu del grup socialista, Sr. Joan Monserrat, es va queixar del poc temps que se'ls ha donat -una setmanaper estudiar el pressupost, i que aquest és un afegitó de l'any passat ple igualment d'improvisacions, que tendeix a afectar convalidacions de despeses amb més endeutaments, només pagant interessos i escasses amortitzacions. "Un pressupost -va dir- alarmant pel que fa a l'augment de les retribucions del personal tècnic que més cobra i ridícul a les despeses necessàries que són reduïdes, com és conservar els camins municipals (4 milions), centres escolars (2 milions) i conservació de vehicles. També es va queixar Monserrat de la reducció de 400.000 pta. als serveis d'acció Social i va qualificar de ridícula la partida de 160.000 pta. per a l'ajut al Tercer Món. Va acabar, afirmant que -és

un pressupost per cobrir l'expedient, "Fer retxes dins s'aigo" i va sol·licitar la redacció d'un altre pressupost consensuat per tal que sigui debatut i aprovat en un plenari extraordinari.

J. Rabasco, en intervenir va manifestar la seva disconformitat dient que no és un pressupost restrictiu. "És un pressupost de rialles. Jo hagués confeccionat, amb temps, un pressupost com és mereix el poble de Lluçmajor". No obstant, el tema va ser posat a votació i es va aprovar amb els vots a favor del PP 9, i 8 en contra del PSOE i de Rabasco.

Altres temes

-Foren aprovats, tanmateix, aquests altres assumptes contemplats a l'ordre del dia:

-Pacte negociat amb els funcionaris.

-Ratificar el nomenament d'advocat i de procurador per dos recursos contenciosos-administratiu.

-Nomenament de Lluç Tomàs com a conseller de "Sa Nostra".

-Concessions dels serveis de cantina dels camps d'esports de Lluçmajor i de s'Arenal.

-Subvenció de 900.000 pta. per a la Challenge-Volta Ciclista a Mallorca. El grup socialista es va abstenir, tot al·legant que un Ajuntament endeutat no pot concedir aquests tipus de subvencions.

-Plec de condicions per a la contractació directa del servei de recollida de mobles, etc...

-Augment de 5% de la taxa de recollida de fems. Rabasco s'hi va oposar, tot dient que augmentarà la pressió fiscal, en contra de les promeses fetes pel PP.

-Moció del PP adherint-se a les manifestacions de repulsa i condol per l'assassinat de Gregorio Ordóñez. El grup socialista va ampliar aquesta manifestació contra la violència amb el record de l'aniversari de l'assassinat de Ghandi. ♦

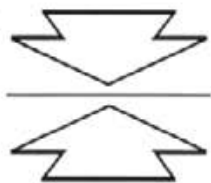
4

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT DILLUNS I DIJOUS
de 17 a 21 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

CENTRE OFTÀLMIC

Dra. Cristina Bofill

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82
Dilluns i Dijous
de 17 a 20 hs.

Comunicat d'Unió Mallorca-Llucmajor

Caos Econòmic a l'Ajuntament de Llucmajor

Després de l'assistència al Ple de desembre i de les informacions aparegudes en els diferents mitjans de comunicació, la nostra preocupació s'ha desbordat al poder constatar que l'endeutament del nostre ajuntament sobrepasa els MIL VUIT-CENTS MILIONS de pessetes, més una partida sense determinar d'aproximadament SIS-CENTS MILIONS de pessetes de factures pendents de pagament, amb el que el total puja a DOS-MIL QUATRE-CENTS MILIONS de pessetes.

Si tenim en compte que el darrer Cens Electoral presentava aproximadament 14.000 censats, ens indica que el deute de cada un de nosaltres representa la important quantitat de CENT SETANTA MIL pessetes pel mencionat endeutament.

Qui és el responsable d'aquesta desastrosa situació econòmica?

El PSOE per haver-la iniciat o el PP-ASI per haver-la incrementat, amb el beneplàcit del PSOE?

Des d'U.M. Llucmajor, creim que és indispensable per als habitants del nostre Municipi, que se quantifiqui com més prest millor, quina és en realitat la situació en què se troba el nostre Consistori Municipal. ♦

Llucmajor a 05 de Gener de 1995
Comitè Local Llucmajor U.M.

Candidats a les Eleccions Municipals

Al moment de tancar l'edició els partits polítics llucmajorers s'esforcen per confeccionar les llistes de candidats a les eleccions Municipals i Autonòmiques que se celebraran el proper mes de maig.

Fins ara només han donat relació dels cap de llista i aspirants a l'alcaldia el PP i el PSOE.

El PP presenta per 2ª vegada a Gaspar Oliver, l'actual batle, i el PSOE a Antoni Garcies, actual senador des de fa tres legislatures. A Garcies és el vicepresident de la Comissió de Pressuposts i també forma part de les Comissions d'Agricultura i Pesca, Obres Públiques i de Relacions amb les Comunitats Autònomes. ♦

Presentació d'Unió Mallorca - Llucmajor

El dia 3 de febrer es a presentar la Junta Directiva d'Unió Mallorca a Llucmajor. L'actual Junta està constituïda de la manera següent:

President: Josep Manuel Luna

Secretari: Baltasar Barros.

Vocals: Pere Blanquer, Bartomeu Adrover, Julià Ferragut, Cosme Oliver, Josep Vizcaïno.

En una intervenció optimista el president de Llucmajor va agrair l'assistència a tots els presents i sobretot a la gent que va fer possible que UM es mantingués a Llucmajor en uns moments difícils, els va expressar unes paraules de gratitud i especialment a Tomeu Adrover.

Després va intervenir la presidenta d'UM M. Antònia Munar i va encoratjar tothom perquè creguessin en el projecte d'aquest partit fort, format per la unió d'UM, Convergència Balear i UM. Va dir que es tracta d'aconseguir que no hi hagi majories absolutes, perquè de les majories absolutes sorgeixen les corrupcions. ♦

Campanya de donació de sang

Amb el lema: "Salvar una vida està en les teves mans. Dóna sang", la Germandat de donants de sang de Mallorca ha obert una campanya de mentalització perquè tots ens fem responsables de salvar la vida a qui ho necessiti.

La pròxima donació de sang a Llucmajor és els dies 13 i 14 de febrer de les 17 a les 21'30 h. al Centre Sanitari. ♦

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Llucmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Comunicat de Ràdio Llucmajor

L'Associació Cultural Llucmajor (entitat gestora de Ràdio Llucmajor-107.8 emissora municipal) comunica als seus oients que, degut a la manca de disponibilitat d'un local propi per a poder emetre la programació, queda suspesa aquesta fins a nou avís. ♦

Simposi sobre els Països catalans

Antoni Llompart presenta un estudi sobre comunicació a Barcelona

El nostre company Antoni Llompart Suau ha participat en un treball de recerca impulsat per la Universitat de les Illes Balears sobre les relacions que mantenen actualment Catalunya, València i les Balears en diversos àmbits socials. Dins aquesta investigació, Antoni Llompart, professor de ciències socials de l'Institut d'Ensenyament Secundari Pau Casanovas d'Inca, s'ha centrat en l'anàlisi del tractament que dona la premsa de Barcelona, Palma i València a les notícies procedents de cada territori catalanoparlant. El treball de Llompart permet veure la dificultat de comunicació periodística existent en l'àmbit idiomàtic i cultural comú, atesa la dependència que pateixen els mitjans de comunicació respecte de les fonts de notícies d'encuny i plantejament estatal. Com a mostra, Antoni Llompart va ressaltar el cas de l'ingrés d'Andorra a les Nacions Unides, amb el discurs en català que hi va fer el seu cap de govern, un fet que va tenir ample ressò a la premsa de Catalunya, però que va comptar amb un tractament molt discret en els diaris de València i Mallorca.

La investigació d'Antoni Llompart és part d'un treball més extens que dirigeix el professor Sebastià Serra i que, amb participació de diversos universitaris, analitza també els moviments de població, l'associacionisme i les rela-

cions intel·lectuals entre els Països Catalans. El passat 27 de gener aquests treballs varen ser presentats a la seu de l'associació Amics de Mallorca durant un simposi del qual s'ha fet ressò el diari "Avui". ♦

Biblioteca Pública Municipal

*C/ Berga, cantonada Formentera
S'Arenal (07600)
Telèfon: 49 00 02*

**Horari: De dilluns a divendres de 15'30 a 20 h.
Dissabtes, de 10 a 13 h.**

NOVETATS

- Gran Enciclopèdia de Mallorca (12 volums)
- Estacions, vies i records a Mallorca.
- Joan Bennàsser, una retrospectiva.
- Rondalles Mallorquines (en còmic, 22 volums)
- Juan Palabra, de Jeroni Fito (llibre)
- Juan Palabra, de Jeroni Fito (C.D.)
- Itineraris a peu per la Serra de Tramuntana. ♦

Boutique

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

**NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Llucmajor)

S'Arenal

Tomeu Sbert

Creació del Grup Independent S'Arenal (G.I.S.)

Francesc Ferré Campuzano

Ha nascut el Grup Independent S'Arenal (G.I.S.). Es presentarà a les properes eleccions municipals, segons ens ha manifestat Francesc Ferré Campuzano, actual tinent de batle llucmajorer i president de la Comissió de Joventut i Esports.

Aquesta revista ha preguntat motius i objectius perseguits per l'esmentada agrupació. Ferré, que no ha volgut avançar noms de les persones fundadores ni tampoc del possible alcaldable, sí ha manifestat els estatuts de GIS estan ja degudament aprovats i inregistrats a Madrid.

Francesc Ferré ha dit:

- "No ens mou cap sentit independentista. El que sí volem és el millor per s'Arenal. Cercar per s'Arenal una major autogestió i tenir més competències municipals, sempre dins les regles marcades per la llei i transparència total en tot. Si s'Arenal pren consciència dels nostres propòsits la nostra representació dins el consistori llucmajorer serà important. Treball per i per a s'Arenal i, repetesc, no entrant dins l'independentisme. Fer unió i mai no dividir... la unió és el que fa la força".

El Grup Independent s'Arenal fa mesos s'estava forjant. Moltes foren les persones que insistiren a Ferré perquè formàs un grup independent. Finalment, fa unes setmanes, intensificaren reunions i un conjunt de gent entusiasmada en la idea va decidir fundar GIS.

El local social d'aquesta agrupació estarà ubicat en el carrer Berga, devora el Banc Sant Paolo (abans Abel Matutes). ♦

Reunió Batle-Hotelers

Una vegada més es reuniren el batle Gaspar Oliver i els hotelers arenalers, terme llucmajorer (37 n'hi assistiren). Es va discutir la problemàtica existent i del diàleg sorgiren bones resolucions de cara al futur i, sobretot, constància d'una entesa entre les dues parts, encara que finalment són les circumstàncies i la part econòmica el més important per dur endavant importants realitzacions. ♦

Diada per a la pau

Unes tres-centes persones es reuniren per formar una cadena humana en favor de la pau i la no-violència. La va organitzar el Grup de Dones, sota l'empar de la Parròquia. Gent de totes les edats es va donar la mà pels carrers de s'Arenal en senyal de voler bona convivència i que regni l'estima i el respecte per part de tothom.

Enhorabona a les persones que organitzaren l'acte per la pau i no-violència i el major aplaudiment a totes les que hi assistiren o, simplement, s'identifiquen amb el mateix fi.

Notícies breus

-La U.D. Arenal, III Nacional, es recupera i en els dos darrers partits jugats fora camp, Pollença i Alaior, ha aconseguit respectives victòries.

-El "Grup d'Amics Reis d'Orient" es varen apuntar un nou èxit. L'arribada dels Reis d'Orient i el repartiment de juguetes fou molt celebrat.

-Ha nascut un nou mercat a s'Arenal situat devora la plaça del Consultori. Fruïtes i verdures, el dimecres de cada setmana. Les dificultats per al desplaçament amb vehicles a la Plaça Major, decisives.

-I Challenge Ciclista. Miguel Indurain, Chiapucci, Pantani i tants i tants de corredors de talla internacional fan de s'Arenal una espècie de capital ciclista del món durant uns dies. La majoria de figures tenen a hotels de la zona el seu quarter general.

-Es varen celebrar, novament, les simpàtiques "Beneïdes de Sant Antoni".

-La Banda de Cornetes i Tambors de s'Arenal ha fet varies desfilades i mereix favorables comentaris.

-Marc Patiño Jordi, triomfa en el "Gran Prix Banca March" de vela, optimist.

-Els "foguerons" es varen encendre. S'ha de fer notar, enguany, un dins el mateix "Torrent des Jueus", lloc que separa i uneix al mateix temps els termes de Llucmajor i Palma.

-Nova secció electoral. Creació proposta. Inclourà les urbanitzacions de Cala Blava, Las Palmeras, Bellavista i alguns disseminats. ♦

Commemoració a la Sala d'actes de la Casa de la Vila del 37è aniversari del traspàs de la poetessa Maria Antònia Salvà de l'Allapassa i Ripoll (1869-1958)

Sebastià Cardell i Tomàs

El divendres, dia 27 del proppassat mes de gener, fou pronunciada pel Dr. Bartomeu Font i Obrador, cronista oficial de la nostra ciutat, una conferència sobre el tema: **Maria Antònia Salvà i el poeta Obrador. Testimoni vivencial (1903-1908)**

Va dividir el seu parlament en quatre parts seguides d'un colofó. Titulà les parts de la manera següent:

1ª.- Entre la poesia romàntica i la vida del romanticisme: Cartes de Maria Antònia Salvà i Mateu Obrador.

2ª.- La clau i l'enigma.

3ª.- L'ombra de n'Emília i les tenebres de la mort.

4ª.- La inaccessible Beatriu.

El conferenciant encapçalà cada una d'aquestes divisions amb uns pensaments molt addients a llurs continguts: Maria Antònia Salvà, Ernest Renan (la meua germana Henriette), Joan Alcover i Dante foren els autors elegits.

Del colofó fou una poesia que Maria Antònia dedicà a la mort d'en Mateu Obrador. Hi evoca una trilogia que aquest li esmentava a la lletra del 3 de desembre de l'any 1908: la paciència, la fortitud i l'amor conjugal.

La correspondència entre Maria Antònia Salvà i Mateu Obrador mai no sobrepassà les limitacions d'una gran i veritable amistat enfocada, des dels seus començaments, com un intercanvi de coneixements literaris i d'experiències culturals entre dos éssers d'esperit gairebé bessó.

N'Obrador, a més de les seves activitats literàries molt valuoses, fou el primer gran lul·lista contemporani que aplicà en aquest camp d'estudis criteris rigorosament científics. D'aquí que les seves edicions de textos de Ramon Llull siguin encara fonamentals.

En aquest sentit, les cartes d'Obrador a Maria Antònia Salvà són el més autèntic rerafons d'aquesta constant i agosarada dedicació envers del rescat de les obres de Ramon Llull.

La lectura d'aquestes cartes palesa un sentiment que s'arrela encara en el romanticisme, una educació catòlica sincera i practicant. El motor no és, de cap manera, Maria Antònia. Aquesta admira Mateu Obrador amb tota franquesa que la bona deixeble pot admirar el mestre. És per això que en el seu llibre titulat **Entre el record i l'enyorança**, ella no oblida Mateu Obrador que va conèixer per n'Emília, encara que el seu nom ja li era familiar com autor de diveses i formoses poesies. N'Obrador feia pura lloança dels poemes "lluemajors" de na Maria Antònia, carregava d'atencions aquella relació familiar i és lamentava molt profundament quan ella davallava a Ciutat i no li feia saber i deixava escaure també a qualque acomiadament: "Afecte de germana", "una recordança plena de silenci...", etc.

Al bell mig d'aquesta correspondència, entre en Mateu i na Maria Antònia, hi gravita una tercera persona: És la poetessa Emília Sureda i el seu traspàs a l'eternitat. N'Emília escrivia a ambdós amics i la seva mort, essent jove i en ple èxit literari, fou un cop molt dur per a la nostra i l'assatgista. Glaçada per la notícia d'aquella fallida, Maria Antònia li dedicà uns versos: **In memoriam d'Emília Sureda**, avui dins el volum **Espigues en flor** i una Complanta en prosa al llibret **Entre el record i l'enyorança**.

N'Obrador, sempre amatent i fidel en els seus records i sentiments, proposà a Maria Antònia d'aplegar les millors poesies de n'Emília i fer-ne un ramell i treure-les a llum, com a tribut i homenatge d'amistat acurada, que dura i viu més enllà de la fossa...

Mateu Obrador continuava amb les seves amabilitats i cortesies envers de Maria Antònia i tot trobant-se a la Biblioteca Ambrosiana de Milà, li féu tramesa d'una postal que reproduïa el retrat de Beatrice d'Este, de Leonardo da Vinci.

Amb certa subtilesa, remarca amb una ratlla, el nom de Beatriu de Dante, símbol per a qualsevol intel·lectual de l'amor platònic... Equival això a un reconeixement del que sentia el nostre escriptor i poeta des de molts anys enrera...?

Les cartes de Maria Antònia Salvà i Mateu Obrador tenen més punts de contrast que no de coincidència. A un i a l'altre hi trobam un llenguatge pagès i dialectal amb una gran riquesa i expressions de l'època o més antigues que procedeixen de la saviesa popular. És per això que Joan Alcover diu, *Conserva (la llengua) l'autonomia de la parla mallorquina*, però sempre des de la perspectiva culta del professor que era. Totes aquestes dades i qualitats es reflecteixen sobre el paper d'aquestes cartes privades i més d'un cop confidencials.

Aquesta correspondència mereixeria un estudi lexicogràfic tot tenint en compte que moltes d'aquelles expressions utilitzades per n'Obrador o han desaparegut de la parla habitual o s'arrisquen a desaparèixer.

Per exemple: "N'espigolaré qualque bri..."; "Vendrà a fer bon pa de tan preciosa i recolada farina..."; "Vostè és sa criatura més amatent que es sol escaufa..."; "Novelles flors que han brotat dins es seu verger..."; "Qualque bobò d'aquells que es fenyen i es pasten en es seu forn...", etc. etc.

I vora d'aquest llenguatge, certament curiós, hi ha també el de l'extremada cortesia, el del cavaller per damunt tot i entre tot.

Us havem donat un breu resum d'una conferència que veurem publicada per goig i plaer de tots els qui admiram la vàlua de Maria Antònia, dins les lletres catalanes, a la col·lecció **Papers de l'Allapassa** que edita l'Ajuntament de Lluemajor i encara ens permeten de fer un suggeriment: Veure en lletra d'impremta aquestes cartes que són la font on va beure tantes belles i interessants notícies, desconegudes fins aleshores per molts lectors, el ben documentat conferenciant. ♦

VIATGES

Marratxi SL

ARA LA SEVA AGÈNCIA DE VIATGES A LLUCMAJOR

Llucmajor • Plaça Espanya, 39 • Tel. 66 25 38 - 39 • Fax. 66 25 39

I també a:

Pont d'Inca:

Tels. 79 54 84 - 83

Fax. 79 54 84

Santa Maria:

Tels. 14 06 44

Fax. 14 06 44

Son Rapinya:

Tels. 79 99 27

Fax. 79 99 30

**ELS NOSTRES
VOLS REGULARS
D'ANADA I TORNADA**

Alacant	9.700.-
Barcelona	7.700.-
Bilbau	15.400.-
Granada	15.700.-
Madrid	12.100.-
Màlaga	16.000.-
Oviedo	20.500.-
Santiago	28.500.-
Sevilla	17.000.-
València	8.900.-
Victòria	17.000.-
Saragossa	17.900.-

**ON ELS OFERIM MOLT GUSTOSAMENT,
ELS SERVEIS DE RESERVA I VENDA DE:**

Bitllets de vaixell i d'avió

Hotels i apartaments

Lloguer de cotxes amb i sense xofer

Viatges vacacionals

Viatges d'Estudis (Grups en general)

Serveis Targetes de Crèdit

Servei especial per a Empreses

Creditviatge

SKI LA MOLINA

**Varias fechas
de salida:**

consúltanos

55.900.-

INCLUYE:

Avión: Palma - Barcelona - Palma.

Hotel en La Molina en régimen de pensión completa.

Autocar durante todo el viaje. Remontes (5 días).

Excursiones a: Puigcerdà y Andorra.

Seguro. Posibilidad de alquilar material de ski y cursillo.

VIATGES
Marratxi SL

SON RAPINYA
Tels. 79 99 27 - 30

PONT D'INCA
Tels. 79 54 83 - 84

SANTA MARIA
Tels. 14 06 44

LLUCMAJOR
Tels. 66 25 38 - 39

FUTBOL - COPA D'EUROPA

1 DE MARÇ

BARÇA - PARIS SAINTGERMAIN

Avió PMI - BCN - PMI + Trasllats

Sortida: 18'00 h. • Tornada: després del partit

14.800 pta.

ENTRADES GARANTITZADES

Quatre mots

Catalina Font
Foto: C. Julià

-Com així e presents de cap de llista?

-Perquè és necessari donar un canvi a la política municipal del Partit Popular, la qual ha segrestat la participació ciutadana, ha perseguit els qui no pensen com ells, ha reduït la política local a l'autoritarisme, i, ha fet de la intolerància senyera política, a més a més d'haver sotmès el municipi a una situació d'endeutament insostenible. I a més, perquè l'agrupació socialista de Lluçmajor m'ho va proposar i vaig acceptar.

-Com veus el futur del PSOE a les properes eleccions?

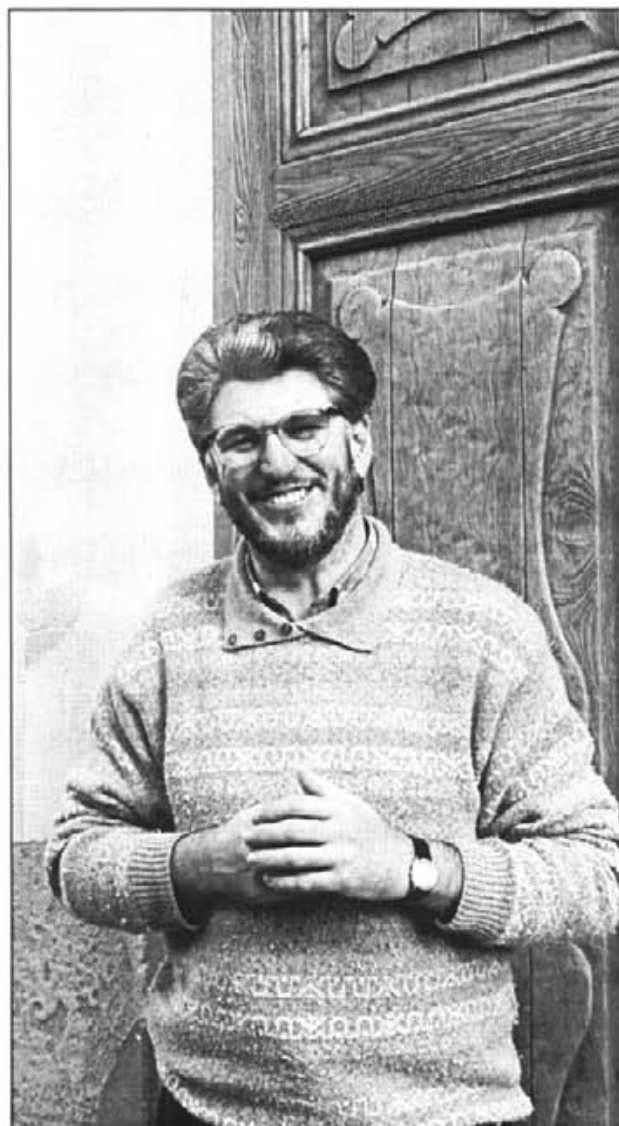
-A nivell local, amb possibilitat de l'alcaldia, ja que els ciutadans de Lluçmajor són i tenen un esperit progressista, s'han de rebel·lar enfront de les polítiques conservadores, les quals estan adormint el poble i les seves inquietuds de tot tipus. Lluçmajor no pot ésser una ciutat dormitori, entre tots, li hem de donar un futur de progrés a través del diàleg i la convivència.

-Podràs compaginar les tasques del Senat amb les de l'Ajuntament?

-De principi crec que sí, per ventura hauré de reduir la meua activitat a la càmera alta, ara bé, no hi ha cap tipus d'incompatibilitat, el que sí vull assegurar és que mentre ocupi el càrrec de senador, no percebré cap remuneració econòmica de l'Ajuntament.

-Deixaries el càrrec de senador per ésser batle?

-Pel fet d'ésser batle no, ara bé, si comprovàs la impossibilitat material d'ocupar els dos càrrecs ho faria. ♦

10

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/ Tomàs Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embotits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Recicla la teva vida - 3

Moltes gràcies!!

Grup de Joves de la Parròquia
Foto: J. Vidal

Com ja sabeu el passat 7 de Gener, el Grup de Joves de la Parròquia juntament amb tots aquells que ens volgueren ajudar, vàrem realitzar la campanya-recollida: **RECICLA LA TEVA VIDA**.

Com cada any, ens concentràrem a la rectoria a les 14'30 de l'horabaixa, tots ens sentíem encoratjats i disposats per realitzar la recollida per tercer any consecutiu. Perquè aquesta, es pogués realitzar de manera eficient ens distribuïrem en diferents grups i a cada un li fou assignat un districte i una furgoneta.

L'experiència dels altres anys va ser una gran ajuda, en primer lloc, per la nostra organització i en segon lloc perquè tots vosaltres ja sabíeu com deixar les coses a les voravies. Malgrat el nombre reduït de persones, l'organització ens ajudà a acabar prest i a les 18'30 la recollida en els districtes ja havia finalitzat.

Una vegada que tot ja s'havia recollit i distribuït en els camions que pertocaven, el resultat fou el següent: dos camions de roba, dos i mig de vidre i dos de paper. Pels resultats que obtinguérem podem comprovar com la gent de

cada any està més conscienciada per guardar les coses, i malgrat ser el tercer any consecutiu la quantitat de material recollit no disminueix.

Tots aquests fets, ens ajuden a prendre consciència de la importància que té el **RECICLAR** o **REUTILITZAR** les deixalles, a la vegada que amb una campanya com aquesta podem ajudar que persones amb dificultats d'integració puguin fer un procés a institucions com la **FUNDACIÓ DEIXALLES** i aconseguir els seus objectius. També, a nivell personal, amb aquesta senzilla campanya podem tenir la satisfacció d'aportar el nostre granet d'arena en favor de la solidaritat i del nostre entorn.

Aquesta petita satisfacció la podeu tenir durant tot l'any, si vos preocupau de separar les vostres deixalles i les duis o a la rectoria o als contenidors que hi ha en alguns llocs del nostre

poble, malgrat que hem de dir que són insuficients pel nombre d'habitants de Lluçmajor, aquest fet prova que moltes de vegades estiguin plens i les deixalles s'escampin pel seu costat. Des d'aquí volem pregar al nostre Ajuntament que és molt convenient augmentar el nombre de contenidors a llocs estratègics del poble i augmentar la possibilitat de recollir altres materials com piles, oli, llaunes, etc...

Però tot arriba al final, i com que volem fer honor al títol del present escrit volem donar les gràcies a tots aquells que heu fet possible la **Campanya recicla la teva vida-3**. Entre ells volem donar les gràcies a l'Ajuntament de Lluçmajor pel seu suport en la propaganda i en la recollida amb un camió i un xòfer, a en Llorenç Ginard i a Ca'n Martín pels seus camions i els xòfers, a la revista "Lluçmajor de pinte en ample" i a la televisió llucmajorera per la difusió que n'han fet i en definitiva a tots aquells que hi heu participat d'una manera o altra.

MOLTES GRÀCIES A TOTS i ja des d'ara mateix convidam per a la campanya de l'ay que ve, i **RECORDAU DURANT L'ANY: RECICLA LA TEVA VIDA.**

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi, Corred... i una extensa gamma de productes de perfumeria

- OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
- VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - Lluçmajor

TALLER MECANICO NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL Taller autoritzat

ŠKODA
automòbils

PIVA MOTOR S.A.
C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

Foguerons de Sant Antoni

Convent de Sant Bonaventura

Bar Nou

12

Bar Ca'n Nadal

Guillem Oliver

Enguany els foguerons a Lluçmajor han fet flamada i caliu entre els dies 13 i 20, els dos divendres, un abans i un després de Sant Antoni. Els carrers del poble s'encalenteixen de valent amb les nou o deu fogateres que cremaren a diferents indrets.

Apart dels foguerons patrocinats per diferents cafès i

bars com ja és costum convidant a torrar ventresca, sobrassada i botifarrons i a beure vi, com és ara s'Espigolera, Es Bar Nou, Ca'n Nadal, Es Glop, Es Suc, etc., han destacat els de Ses Escoles i l'Escola d'Adults així com el fogueró de Ses Forques que cada any organitza en Joan Gelabert per fomentar el ball de bot així com en Pere Antich, l'amo de s'Espigolera. Ambdós conviden diferents agrupacions musicals-folclòriques per animar més la festa.

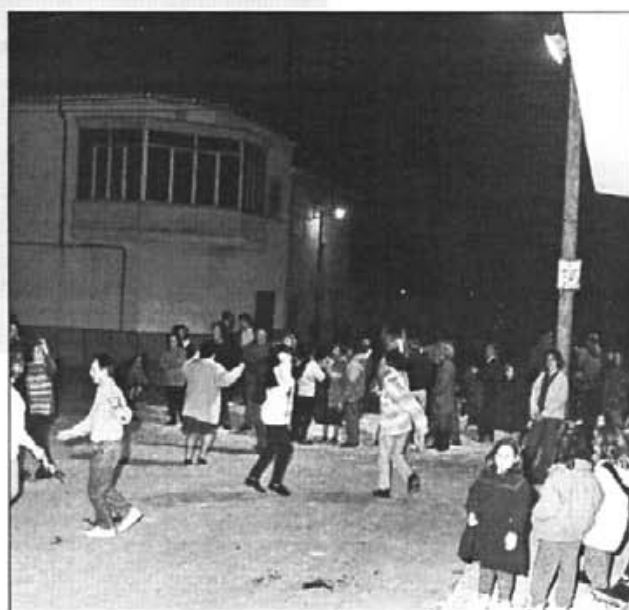
Foguero de l'Escola d'Adults

Col·legi Públic Rei Jaume III

Associació III Edat

Foguero de Ses Forques.

Altres indrets contaren amb l'animació musical d'en Tolo Bergas i en Joan Xamena, xeremiers, música emportada i fins i tot se va fer sa presentació en públic d'un nou conjunt de música moderna, quatre joves del poble amb qui haurem de parlar de ben aprop a fi de que ens expliquin les seves idees, ja que segons el dir dels entesos ho feren molt bé.

No vérem quasi cap ximbomba i sentírem cap cançó que se referís al Sant de la porcella. Per dir-ho de qualque forma la festa va ser, sí cap, encara un poc més pagana.

A diferents finques dels voltants del poble també se feren els seus foguerons particulars i les torrades amb animació de música i ball, de bot i d'aferrat se succeïren amb un espai de temps de devers quinze dies.

Encara que només sia per fer un poc de bauxa amb companyia dels amics, val la pena. Un senzill sopar de dretes i sense estovalles amb el foc a la cara i la serena a l'esquena i les ganes de disfrutar apreciament les coses més insignificants, que no per modestes menys importants per a nosaltres. ♦

Enquesta

*Com ha anat
la temporada
de caça?*

Tomeu Adrover Salvà.
President de la Societat
de Caçadors de Lluçmajor

Consider que ha anat bé. Segons el que em diuen els socis la temporada de caça de perdius ha estat positiva i en queden molts per al reclam. Pel fet de ploure prest la perdiu ha estat forta i mala de capturar a la mala, per tant queda per al reclam.

Pel que fa als conills ens ha anat molt bé perquè les malalties entraren tard i això ha fet que hi hagi hagut un aprofitament bastant alt del conill. No s'han caçat llebres al coto de Lluçmajor i l'any que ve n'hi haurà més.

Guillem Cardell.
Ecologista

Els caçadors diuen: que els tords han arribat tard, que n'hi ha hagut pocs, etc... Però la realitat és que de cada any hi ha més escopeters i menys tords. Això em fa pensar que s'hauria de limitar, per persona, el nombre d'ocells morts perquè si es continua així veurem els tords només als llibres.

Voldria aprofitar per demanar a les Associacions de caça que informin i documentin els seus associats sobre espècies protegides i ecologia en general.

Joan Coll Orvay.
Caçador

Poc més o manco ha estat regular tirant a bé. Després de les plogudes es trobaren bastants conills. Crec que totes les guardes de cusses s'han pogut divertir. Jo em dedico a caçar conills amb cusses civissenques. No hi ha hagut tantes perdius com els altres anys, però crec que els reclamistes també s'ho han passat bé. Els tords han arribat tard, però n'han vengut perquè senten moltes escopetades. Qualeú deu tirar molt.

14

FORN DE PA
I
PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - a - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Sabates
Ca'n Gramet*

Venda de mostres • Parells solts

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74 • LLUCMAJOR

Joan Janer Andreu.
Caçador

En termes generals ha anat bé, però tenim el problema de sempre amb els conills que és la mixomatosi, que els fa molt de mal. Jo som caçador de conills amb cans civissenes i de perdius amb reclam. Hi ha hagut conills, però ara no n'hi ha tants com fa un temps, a causa de les malalties. El problema més gros que tenim és que hi ha caçadors furtius, que amb un llum i uns filats cacen de nit i en un vespre fan una destrossa.

Guillem Ordinas Gelabert.
Caçador

Fins ara ha anat bé. Hi ha hagut bastants conills, encara que les malalties han fet net... però ara en vénen molts de joves. Ara, a finals de temporada i a causa del fred a Europa han entrat molts de tords i cegues. Els caçadors de ca mè ens dedicam molt a les cegues.

A principis de temporada caç conills i a l'hivern em dedico a caçar perdius a la mala i, amb reclam i cegues. En general es pot dir que ha anat bé, quasi millor que l'any passat.

Toni Tomàs Vaquer.
President de la Federació Balear de Caça.

Ha anat més que regular. Llucmajor no és un lloc de cegues i n'han entrades moltes. Els tords no han vingut fins ara perquè a Europa no hi havia neu, hi havia menjar i no necessitaven emigrar. El conill en general ha tengut dues plagues: mixomatosi i pneumònia hemorràgica vírica. Hi ha hagut abundància de conills abans de les plagues. El que ha augmentat ha estat la llebre, perquè ara n'hi ha per tot arreu. També hi ha hagut perdius i molts de tudons. Les tórtres i guàtleres darrerament queden més temps al Marroc i això fa que moltes ja no emigren. La caça és una riquesa, una alternativa a l'agricultura.

Pep Tomàs Ros.
Caçador

La temporada ha estat bona referent als conills. Al principi va ser molt bona, fins que arribaren les malalties de sempre i els conills començaren a desaparèixer. Respecte a la perdiu la temporada ha estat normal i pel que fa a la cega, que és el que a mí més m'agrada, crec que ha estat boneta, però el problema és que hi ha hagut molta humitat i la cega no s'ha concentrat als llocs de sempre, sinó que s'ha escampat un poc per tot.

Els quaderns de Fum Major

Virus i fresses

Miquel Cardell

Haver de passar les festes de Nadal colgat, per molt que sia amb el virus de moda, té, francament, desavantatges notoris. Entre ells, no haver pogut acudir el mes passat a aquesta cita que ja és gairebé un costum, un hàbit de reflexió en veu alta. Amb tot, conhorta una mica i estufa la vanitat quan un possible, i fins aleshores ignorat, lector t'escomet: -I aquest mes no has escrit res!

I no és que no hi hagués per escriure. Ara semblen notícies estantíffes, quasi oblidades, però per això mateix està bé fer recompte d'allò que fa unes poques setmanes ens commovia i observar-ho des de la perspectiva del temps passat: L'arravat emocional i funerari que causava un altre accident mortal a la ronda -punt negre entre la conducció imprudent, la senyalització inútil i gens realista, i la imprudent economia de passes-. Només pensam en Santa Bàrbara quan ja han caigut els llamps, i llavors vengam convertir en espams el que no han estat actituds conscient i racionals a l'hora de prevenir. I els polítics entre el desvergonyit "això no depèn de nosaltres" i l'intent d'apuntar-se el mèrit d'una solució que és fruit del moment sensacionalista, de la por de quedar malament i no de la previsió i la bona gestió (algú ha vist els semàfors de carreres que prometien? passaran les eleccions, i esperarem a fer truí que una altra mort "accidental i desgraciada" ens remogui l'arravat cívic?)

Llavors, la brillant actuació del batle quan els veïnats de s'Estanyol organitzen una festa per protestar contra el triple?- projecte de destrucció litoral i parking d'iots. Primer, Gaspar Oliver els nega qualsevol facilitat i els posa tants d'emperons com pot, tornant a usar el poder per fer parts i quarts en favor de la seva opció, i després, vist l'èxit de públic, torna a enrabiar-se i els posa una multa per unes pancartes o cartells (quantes d'aquestes multes ha posat ja a adversaris polítics?). Per no parlar de les prèvies arrabassades de publicitat per devers s'Estanyol, que feren intervenir la Guàrdia Civil. Clar que l'èxit de la vetlada -també musical, de la festa rockera de Pa amb oli Band, a la màgia irreverent d'aquest monstre escènic que és Daniel Soler.- no ha trascendit gaire a la Vila, entre altres coses perquè la Tv local, que no es perd paella de les Nuevas Generaciones ni míting del Lloro Vell, no hi va anar: no podien. Qui fa el que pot, no està obligat a més, diuen; excepte s'hi ha acceptat voluntàriament un compromís, com és el d'informar. Llavors, hi ha silencis que poden semblar, si no intencionats, útils: parts i quarts.

...

Ja és sabut que estant malalt fas coses que estant bo no faries. Per exemple anar al metge, al flamant ambulatori que inaugurava no fa gaire el Molt Honorable -perquè allò dels talons de Brokerval no serà res: res és res mai, per aquí ni per Calvià. Flamant ambulatori on no s'han resolt els problemes de calefacció i refrigeració, posem per cas. I que s'ha fet sense anar gens alerta ni estalviar una barrera arquitectònica, de manera que l'accés per a persones amb certes disminucions de mobilitat és difícil, quasi impossible si s'usa cadira de rodes -la història de fer-los voltar per la portassa que em contem, em sembla pura al·lucinació. I jo dic, hi ha un lloc on sia més previsible aquesta necessitat que a un centre sanitari? Perquè, si intentem pensar que ha de ser transitar pels carrers de Lluçmajor en cadira de rodes, llavors ja... Resulta que les solucions a aquest problema, a l'ambulatori, "afectaven negativament l'estètica del local"!!!. No estan empegueïts de res.

Com no hi estan aquells qui abusen demanant hores "per si un cas vull anar al metge" i saturen la cosa, de manera que els qui de veres estan malalts han d'esperar: si existissin els ordinadors, això es podria controlar, però al país de les inauguracions canyellistes, només existeixen les xeremies protocolàries.

...

També al centre de salut, veig un nin de devers deu anys amb una cremada al clotell més grossa que una moneda de cent duros. Li ha feta un altre nin amb un petard. Ben sovint em molesta la pirotècnica infantil, i pens en les nombroses notícies d'accidents, greus, i a vegades mortals, derivats de l'ús, o l'abús, de ginyes d'aquests. Perill que creix quan la cosa té lloc a una plaça plena de gent com tornarà a passar pels Darrers Dies. La veritat és que em pensava que tal comerç, amb infants, estava prohibit, però no deu estar-hi quan qualsevol escolar llucmajorer sap a quin

establiment del Carrer del Convent pot abastir-se d'artilleria i ningú fa res. O hauréu d'esperar que hi hagi un dit arrabassat, o un ull tret: la cremada que vaig veure em va convèncer que es venen artefactes amb prou poder.

I si la llei no ho controla severament, tenim una altra prova de la distància entre el planeta polític i la vida real.

...

Entre una cosa i altra, vaig anar poc per plaça, però així i tot, vaig veure que l'enllumenat nadalenc seguia enguany una altra moda, com estil tenda de campanya. El meu fill estava indignat perquè no hi havia estel, i si no n'hi ha, no és de nadal. Per mi que passava ànsia que els Reis no trobassen el camí. Finalment, arribaren: els fa de guia fins a la vila un altre i més alt estel de participació festiva i voluntariat de la il·l·lusió. Bé, i la tv, clar, però aquesta és una altra.

La qüestió elèctrica i tot va remoguda. Resulta que després de molts d'anys de tenir-la una empresa local ha perdut la subhasta o el que sia de la concessió de la cosa elèctrica municipal. Curiosament, quines coincidències, després de posar plet a l'Ajuntament, mirant de treure dels llimbs un impagat milionari. I, quines coses, enguany l'enllumenat no arribarà als Darrers Dies. Amb tan poca claror, si que hi sortiran poc a la foto, aquells que gosin bategar-se. (O és que, a la Moncla nostrada ja tenen els endolls saturats?)

...

Així i tot, tendrem Darrers Dies. I per llarg, i desfressat a rompre. I enguany amb pròrroga extraordinària, ja que la ciutat del Fum Major ha estat triada pel poder autonòmic com a seu de la commemoració de l'anomenada Diada Autonòmica, que recorda l'aniversari d'aquell dia que a les Corts de Madrid ens donaren una mica d'autonomia.

I serà gros. El mateix Govern Canyelles que no ha trobat doblers per acabar-nos les rondes, tirarà la casa per la finestra. Pareixerà les fires. O pitjor. Hi haurà fira artesana de les Balears, i gegants i tota la parafernàlia folclòrica que solen remenar aquells que s'omplen la boca de País Balear entre dues declaracions d'interès social per malmemar paisatges, i mentre no fan res per evitar la marginació de la nostra llengua. Però pot quedar molt guapo. Ja ho sabem, la identitat nacional convertida en regional vestit de pageseta que no serveix per res, però una vegada a l'any treim del calaix, perquè fa guapo.

...

Una de les atraccions que duran a aquesta apoteosi del Cañellisme seran els Cavallets de Felanitx, que, segons els seus estatuts, només poden ballar per Santa Margalida i Sant Agustí, i únicament poden ballar fora de Felanitx per motius excepcionals.

Resulta que, quan el PSOE governava a Felanitx, el PP es va oposar, era l'any 92, a que els Cavallets anassen a ballar a l'Expo aquella mundial de Sevilla. Ara, el mateix PP ha votat que sí, que poden venir a la diada a Lluçmajor. Mirau si ens estimen, que ens posen part damunt aquell espectacle.

Clar que el portaveu sociata no ho veu així: Arribaran a permetre que actuïn a les primeres comunions, a aquest

pas, va dir. I quan el batle pepero responia que la Diada els donarà prestigi, el portaveu de Coloms a la Sala plantejava la qüestió definitiva: Manca saber si Cañellas donarà prestigi als Cavallets, o seran els Cavallets els qui donaran prestigi a Cañellas. Aquí grata-hi, com si no n'hi hagués milenars d'exemples de l'ús electoralista del poder sense cap mania, per part de la dreita talaiòtica nostrada.

I el pitjor de tot. Ho he llegit, i ho he comprovat en diverses ocasions: aquests ésser quimèrics i festius, parl de Cavallets, Cossiers, Dimonis..., fora del seu territori, dels seus dominis i de l'ocasió ritual, perden el poder i la màgia: tornen com ombres d'ells mateixos, caricatures, paròdies, pur folklore, estampetes, cosa de guiris. Un cas prototípic era aquella dimoniada que es va intentar fa uns anys, i que va acabar en poc i lleig. Aquest és l'amor, l'interès, el coneixement, el respecte, el sentiment de festa d'aquesta gent en relació a les nostres tradicions: macarroneria publicitària, ideologia de camuflatge.

I el batle demana que endomassem la vila: de pancartes contra el Club Nàutic de s'Estanyol, o la central de s'Estrella, o en favor de la normalització lingüística, o... l'hauríem d'endomassar.

I aquests personatges de rondalla que han de sortir, que seran els nostres gegants? De quan ençà és tradició que surtin quan el partit del batle necessita fer show electoral i no pot oferir resultats tangibles de quatre anys de gestió?

...

Promoure la cultura popular em sembla necessari; però tota, començant per la llengua, i respectat-la en la mesura que és patrimoni cultural, no mitificant-la interessadament, alhora que, en el que té de festa, es deixa créixer i ballar a l'ou: no ha de perviure altrament.

Ja és necessari demanar autogovern: però aquests són els qui voten en contra de reconèixer el nostre dret a l'autodeterminació la sobirania del poble de les Illes. Són del PP, que és centralista a rompre, i només vol la nostra cultura com a majorette institucional, i la nostra llengua a les rondalles i "la intimitat de la família" per què no hi hagi "imposiciones" a aquells que ens imposen la vera, única, superior i autèntica -i seva- "llengua comú".

Ja ens convé aprofundir en la nostra història, però la de veres. La que ens recordi com ha anat per aquí la cosa del poder, i de l'autogovern, la que no pot deixar de reconèixer que la invasió catalana va fer tabula rasa demogràfica, social, nacional i cultural, o ben aprop fer-hi. I no això de lo nostro i lo mediterrani o un presumpte País (Bolero) Balear com a coartada per l'estil de l'abans moros que catalans, però en pla dissimulació d'aparença civilitzada i democràtica.

...

L'ús del poder per tal de mantenir el tinglado -i mantenir-s'hi. Una ficció d'efectivitat, d'activitat: un món virtual darrera el qual, davall el qual, hi pressentim clavegueres fosques on rates i bacteris campen a l'ou. Veig als papers a Gaspar Oliver, alt càrrec d'una cosa autonòmica que es diu aproximadament Fires i Congressos, presentant una mostra professional turística. Sent després, a la ràdio, un anunci, Lluçmajor, Municipi turístic, saluda a tal mostra... El deu haver pagat l'Ajuntament de Lluçmajor que presideix Gaspar Oliver, amb els nostres doblers, d'aquests que

en devem per via municipal devers vuitanta mil pessetes per cap, i així, accidentalment i sense voler, ajuda a fer quedar bé l'altre Gaspar Oliver, el de Fires i tal... Perquè, si no, ja em direu de què serveix anunciar a una emissora mallorquina Lluçmajor municipi turístic, com si ja no en tenguéssim els dallons plens, de municipis turístics i d'Europa. I la ronda sense acabar, i els carrers embossats de cotxes, i els camions d'Emaya semblant el terror circulatori per a la vila... els dies que passen. I jo vaig comprar-me una caseta a Chusmachor... (I aquell altra, Gilet, a Sant Joan, però tranquils, tot allò que sia legalitzable, es legalitzarà... mai no passa res).

...

I després dels Darrers dies pròpiament dits, més a les fosques, però amb tota la pesca de rues processonals, freses de grats o de circumstàncies i enterros de la festa, vendrà el Carnaval del folclore lonostrós... i encara no ens n'hauem reposat i començarà (oficialment) la Pre-Campanya de la Campanya... n'hauem de parlar. De programes, de candidats més o manco voluntaris o d'urgència, o de mancances de candidats... i militàncies teòriques. Però serà una altra vegada. Ara els horabaixes s'han allargat un poc més que una passa de dimoni i deixen anar, esblanqueït, un sol horitzontal i potser somrient sobre la florida migrada dels ametlers enxaletats i malesos.

...

Quasi clandestina, poc anunciada, em passa per alt la conferència mariantoniana del Cronista Oficial. Tenc, només fullejat un llibre que em va donar fa pocs dies, l'incansable Font Obrador: una nova aproximació a una de les seves especialitats pedilectes: l'entorn de Juníper, a través ara d'un company d'aventura -afecionat al tabac, segons un dels detalls que em fan llegiguera: curiositat pel costat humà de la invasió, deis-li, si voleu.

Ara, a la taula rodona antològica amb que el nostre Ajuntament va commemorar oficialment els 125 anys del naixement de la poetessa. Va haver-hi alguna fregada... no, generacional no ho definiria bé... però ajuda, perquè hem de parlar de dos punts de vista i d'interès, de dues lògiques, de dues... actituds vitals. A un cantó, l'inefable canonge. Algú hauria de comptar quantes vegades va dir la paraula "jo" durant la seva intervenció. El seu discurs vesava la mariantonior que ja coneixem... A l'altra banda, Miquel Sbert, que va tenir la decència d'esmentar a Macià Garcias com a impulsor de la idea, trencant un silenci massa notori. I Margalida Salvà vindicant la Maria Antònia intel·lectual, culta, conscient del seu treball... i de les limitacions que li imposava el seu sexe, al seu moment i la seva societat... És, per ventura perquè era una dona, que el discurs mariantonià nostrat ha anat de l'hagiografia a una certa displicència, com si la poetessa hagués estat una mena de vehicle d'un miracle espontani, sense intervenir-hi més que passivament... Bé, el tòpic va rebre llendera sòlida, i n'estic ben content. Enhorabona. Era necessari que algú

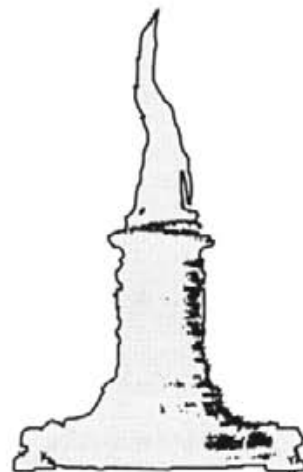

ens recordàs la qualitat humana de Maria Antònia. I d'altra banda, el testimoni viu, desinteressat, planer de Magdalena Servera, erosionant també la prepotència hagiogràfica... no, no era exactament generacional, la topada, o n'hi havia més d'una... I el pensament se'n va, pensant que per ventura és cert que la poesia acaba parlant-nos de nosaltres mateixos, i que no podem treure'n res que ja no sia en nosaltres, com un llum, que mostra el que hi ha... i, al mur, les ombres. ♦

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF: PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

TANCAT ELS DILLUNS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

Reflexions sobre la festa dels reis

Toni Vadell

Ja ha passat temps d'ençà de la festa dels Reis al nostre poble de Lluçmajor. Encara guard fresc a la memòria aquests dies tan interessants, on els nins i tothom en general, viu la màgia dels Reis d'Orient. Sembla que tot el poble visqui aquest dia encandilat davant l'arribada d'aquests màgics. Tothom els espera com si cada any duguessin

qualque cosa nova.

El dia de la cavalcada gairebé tot el poble era a plaça a esperar-los, malgrat la fredor de la nit convidàs més a escaldar-se devora la foganya, o a posar els peus davall la camilla. Quina gentada; molts de nins sobretot, esperant les seves juguetes.

Però la meua reflexió voldria començar uns dies enrera: concretament, el 3 de gener. Aquest dia les portes de la rectoria s'obriren com cada any, per poder recollir els paquets que la nit del 5 els reis i els patges repartirien als nins de Lluçmajor.

I aquest mateix dia, ja a les quatre de l'horabaixa, hi havia una filassa de joves demanant si enguany podien apuntar-se per anar a repartir paquets damunt un camió. Dia 3 ja n'hi havia setanta d'apuntats. Joves i al.lotes, la majoria en-

tre els 14 i els 18 anys. Si bé, sempre n'hi ha alguns de primerencs, que deu fer poc que saben "qui són els reis", i ja fan passes per la rectoria per tal d'ajudar. També n'hi ha d'altres que ja hem superat els anys de la majoria d'edat que fixa la Constitució Espanyola.

Voldria, però, que prenguéssim consciència de la bellesa d'aquest fet tan significatiu i que any rera any se repeteix: cares noves, altres de conegudes d'anys anteriors. Quina bulla se respira per la plaça del Lloc sagrat aquests tres dies. Quin ambient més sà. Rialles, amistat, festa... Tothom hi cap: de totes les edats, sexes, classes socials, ideologies polítiques, postures morals i religioses.

No sé si els ciutadans de Lluçmajor som conscients de la riquesa que suposa això. He dit que el primer dia ja n'hi havia setanta d'apuntats. El dia de repartir, aquella hora tan esperada, pens que hi devia haver més de cent voluntaris: molts s'hi afegiren pel carrer. És un fenomen extraordinari que dona molt per pensar.

Diuen que en l'espontaneïtat se manifesta la veritat. El voluntariat de la festa dels reis expressa un jovent llucmajorer sà, generós, gratuït, que desitja estar plegat, fer bulla, viure la festa.

Ens hauria de fer reflexionar tot això. En primer lloc estar orgullosos d'aquest esperit de voluntariat, tan generós i espontani. I potser també convendria prendre consciència

JOIERIA I RELLOTGERIA

SANT VALENTÍ
...més que ahir,
menys que demà...

Tenim els millors preus!

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Lluçmajor)
 C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)

que al nostre poble manquen alternatives que possibilitin aquestes experiències tan interessants.

Però no seria de justícia que només parlàs d'aquesta cara bona de la festa dels reis d'enguany. Si vull ser sincer, no puc deixar d'expressar una sèrie de sentiments més amargs que el mateix vespre de la cavalcada se mesclaren amb la dolçor de tot el que he dit abans.

Me dol que la festa dels reis se manipuli per interessos polítics. És escandalós que s'utilitzin els nins per alabar gestions o estratègies polítiques.

Me sembla Sr. Balte, i permeti'm que em dirigeixi a vostè, en aquestes lletres obertes, pel fet d'esser el màxim responsable i el representant d'una institució que és de tots, l'Ajuntament. Com deia, me sembla que és de poca estratègia política, de poca prudència, de poc seny, utilitzar els infants que cada any diuen una poesia per donar la benvinguda als Reis, per abocar-hi un missatge subliminal (o potser molt directe).

El nin ens advertia que prest hi hauria eleccions i que calia votar bé. El discurs de la nina era pitjor: els reis no havien pogut desembarcar a s'Estanyol perquè hi havia hagut gent que s'havia oposat a l'ampliació del port esportiu. Però això fou una sort, perquè les majestats pogueren arribar per la platja de s'Arenal i així contemplar el nou polígon industrial. La seva obra faraònica, Sr. Batle, que segons el parer d'un poc entès com jo en projectes econòmics i industrials, peca d'ingenuïtat, donada la situació de la indústria llucmajorera.

Quin poc seny Sr. Batle, que foren d'inoportunes aquelles paraules posades en boca de nins. Més encara, quina vergonya! quin escàndol! Utilitzar els nins per dur les aigües al seu molí, Sr. Batle. Tanta de sort que la gent estava tan engresecada amb els reis que gairebé no en feren cas. Però li vull dir que la festa dels reis és massa important i massa delicada per tot el que representa, que cap batle, sigui del color que sigui, no té dret a polititzar.

I és curiós que les vostres paraules finals de damunt el balcó de la Casa de la vila tenguessin aquell to moralitzador. "Els reis saben que hi ha hagut nins i nines que no han estat prou bons al.lots". No ho sé si ho saben els reis, sobretot els nostres. El discurs del rei Baltasar també semblava fet per persones de la mateixa línia política que vostè. Però el que sí deuen sebre els reis és si les persones de més responsabilitat dins el nostre poble han jugat net. ♦

Pel maig a segar vaig

PP: exemplars de mostra

E

l batle de les Salines -que és metge-, quan l'oposició li demana aclariments urbanístics, contesta fent renou de pet amb la boca: tot un detall d'home educat. El batle de Santa Margalida, interrogant per un adversari sobre la tala d'arbres a un carrer de la vila,

envia a porgar fum el consistori sencer i acabussa els guàrdies perquè tothom facin cametes cap a ca seva. El batle de Palma, segons diu la premsa, vol privatitzar el cementeri de Son Tril.lo per beneficiar l'empresa d'enterraments privats on ell mateix té interessos particulars.

Més encara: el diputat al Congrés de Madrid que respon al cognom de Gilet -d'extens currículum dins l'autonomia nostrada- demana permís per reformar una barraca devora un pinaret de Sant Joan i no tan sols l'esbuca, sinó que hi alça un xalet que la llei no permet. Els senadors Guillem Vidal -portolà- i Jaume Font -pobler-, a més de compartir destí polític madrileny, coneixen la condemna dels tribunals: el primer per falsificar un permís d'obres a la seva dona quan ell era batle i el segon per haver comès delictes electorals falsejant vots amb noms de persones mortes.

I per Llucmajor, ja ho sabeu: mostres censurades i ecologistes multats.

Què tenen en comú tots els personatges citats? Que són del PP, el partit que ara vol fer creure que han de regenerar, reformar, democratitzar i, fins i tot, moralitzar Espanya sencera. Tanmateix, per molt que prediquin, per les seves obres, ja els coneixem! ♦

Silvanus.

20

SPORTS

ca'n salom

*Cordelleria
i espardeyeria*

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Tel. 66 14 84 • (Llucmajor)

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat
(Comare)

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

C/. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

De noms i de llocs (XXIII)

S'Aguila d'en Pere. S'Aguila de l'amo Antoni

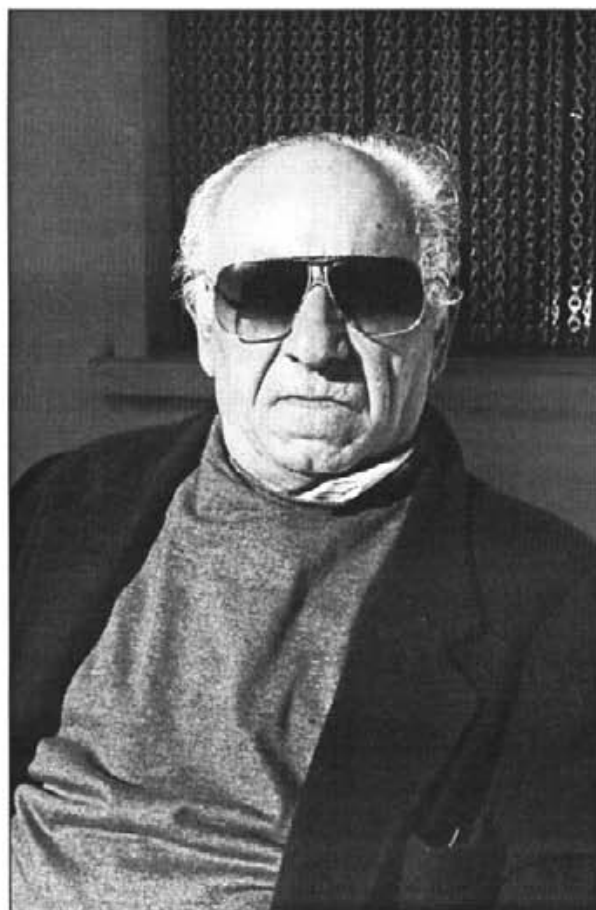
C. Calviño
F. Capellà
A. Ginard
F. Jaume
F. Mut
Fotos: C. Julià

Per parlar d'aquestes dues Agües aquest mes hem entrevistat a Bernat Roig i Obrador nascut a Felanitx el dia 11 de març de 1926 i a Damià Serra Tomàs nascut a Lluçmajor el dia 22 de juny de 1909.

-Què ens podrieu contar de s'Aguila mestre Bernat?

-Jo vaig néixer a Felanitx encara que venguérem a viure a Lluçmajor quan tenia nou anys. Quan em llicenciaren del servei militar l'any 1952 vaig anar a fer feina a s'Aguila de l'amo Antoni coneguda també com a sa Boal ja que en un temps quan la possessió de s'Aguila encara no estava dividida dins aquest sementer hi tenien les egües amollades i havia uns sestadors vells on quan feia mal temps aquestes s'hi amagaven.

Quan jo hi vaig estar l'amo Antoni i l'amo en Pere ho duien a mitges, tenien unes dues-centes ovelles, porcs

Bernat Roig

i egües mallorquines.

Els sementers bons eren a dins s'Aguila de l'amo Antoni, solament a s'Aguila de l'amo en Pere hi havia

ametllera que tocava a la vorera de Lluçamet, totes les altres parts les sembràvem de cereals, faves, xítxeros, sobretot per engrèixar els porcs. Fèiem molta de farina, i la fèiem a un molí que hi ha a sa Tanca de ses Figueres. També el que fèiem era sembrar a un lloc i l'altre any deixar-ho per pastura.

Moltes de les parets noves que hi ha són fetes den Biel "Terrola", també record que na Margalida de s'Aguila, en Tomeu Bonet (que va morir d'accident), i na Margalida la filla de l'amo en Joan de Can Quart anaven a escola amb el sergent o tinent de Punta Llobera, llavors anaren amb en Mulet el Farolista.

També hi ha una part que l'amo Antoni va comprar a dins Lluçamet l'any abans del Moviment, deia que en va pagar cinquanta pessetes la quarterada.

-Sabeu d'on vénen els noms de les tanques?

-S'Hortal des Farratge perquè hi feien farratge per a les egües, sa Tanqueta des Anyells perquè era el desmamador dels xotets, ses Gaies perquè fa vol-

ta.

-Fins quan estàreu a s'Aguila?

-Resulta que l'amo Antoni va vendre la part de la vorera de mar a

21

Antònia Maria Prats Garcia
Associada n. 564

P PRATS - GARCIA

ASOCIACION EUROPEA DE PROMOTORES INMOBILIARIOS

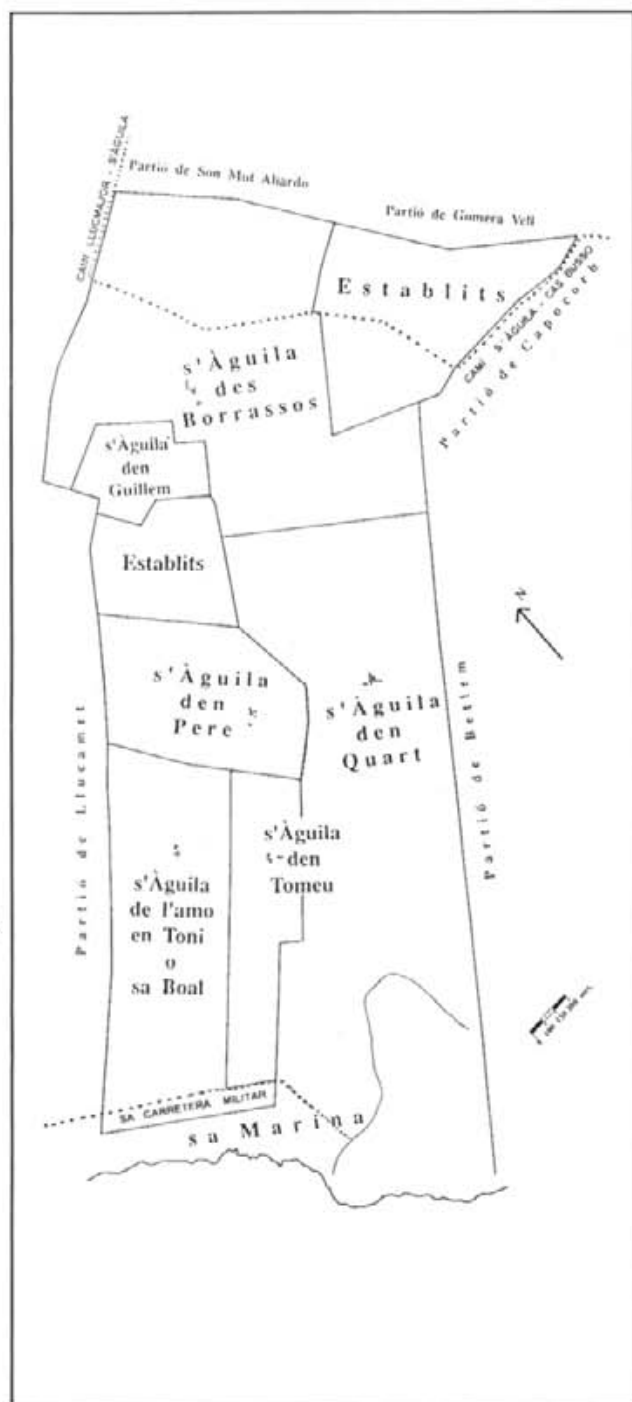
Plaça Espanya, 59 - 1r - esq. • Tel. 12 07 24
Fax. 12 06 74 (Lluçmajor)

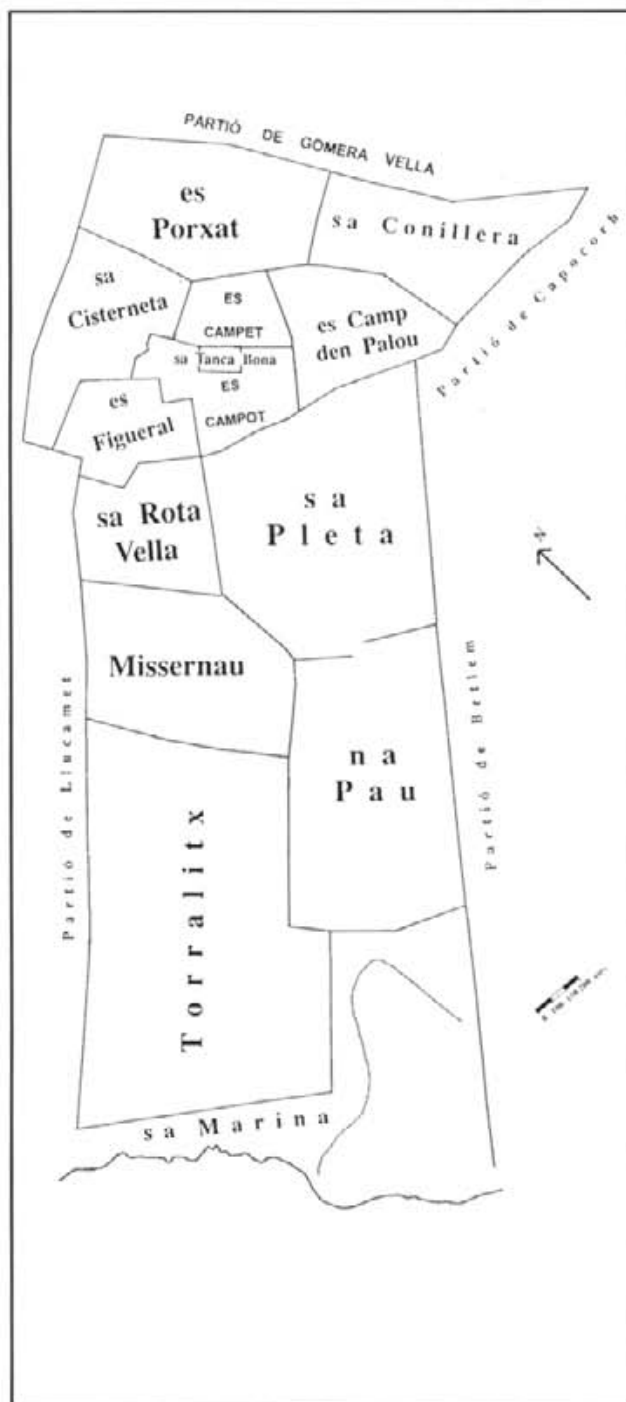
Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

TOPONÍMIA

Divisió actual de s'Àguila

Semeters vells de s'Àguila

l'altra banda de la Carretera Militar i l'amo en Pere va vendre devers cent onze quarterades als germans Fuster i jo vaig acabar-hi de fer feina. D'allà devers l'any seixanta em vaig posar de trencador fins que em va explotar el motor de la màquina i vaig tenir l'accident.

-L'amo En Damià Serra va estar també primerament a s'Àguila den Pere i posteriorment a s'Àguila Vella o des Borrassos.

Què ens podríeu dir sobre la

possessió de s'Àguila?

-Hi vaig anar als vint anys i n'hi vaig estar devers dos i mig entre una part i l'altra.

En aquell temps a s'Àguila d'en Pere Llapassa la duien ell i els seus nebots; d'extern era jo tot sol. D'ells en Tomeu era el pastor, n'Antoni era el llaurador, tenien tres bísties, dos muls i un cavall. Al cavall l'empraven per anar a la vila amb un carruatge sense toldo.

La feina que feia era de braços,

vaig ajudar a fer un aljub devora les cases de s'Àguila Vella, prop de sa Canera, els qui ho feien eren algaidins, també vaig donar camies (referit) a en Pansa. A dins Missernau no hi havia cases i fèrem uns sestadossos de paret seca, el paredador era en Pansa. Sembràrem figueres de moro i ametllers, en Guillem ajudava a un algaidí a fer els clots. En aquell temps quasi es pot dir que no hi havia ni ametllers ni figueres.

El que hi havia eren molts de co-

S'Àguila Sa Boal

nills, quan sembraren els ametlers vàrem haver de fer un corral de llenya perquè no hi arribassin; una vegada amb una caçada n'agafaren una quarantena. El que no caçaven eren perdus.

De s'Àguila den Pere vaig passar a s'Àguila des Borrassos, que la duia en Font, allà ja vaig llaurar amb una arada amb rodes, en Font més tard va armar un tractor amb una arada que no girava. De les terres -la millor- era sa Tanca Bona més tard hi feren un aljub, els altres sementers també eren bons. Una vegada dugueren una batadora llogada que era den Pola i la manava d'Antoni de Son Delabau, en aquell temps a Lluçmajor n'hi havia poques; record que en Reus també en tenia una altra.

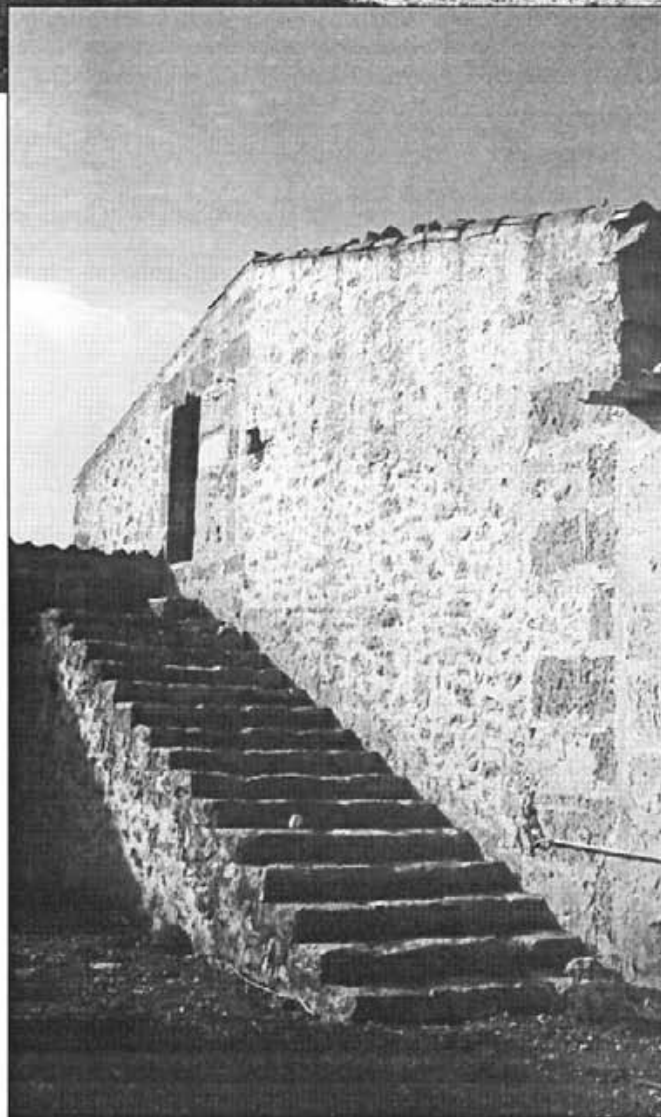
En Font tenia una seixantena d'ovelles i a vegades munyia ja que fèiem formatge i el mercader el venia a cercar.

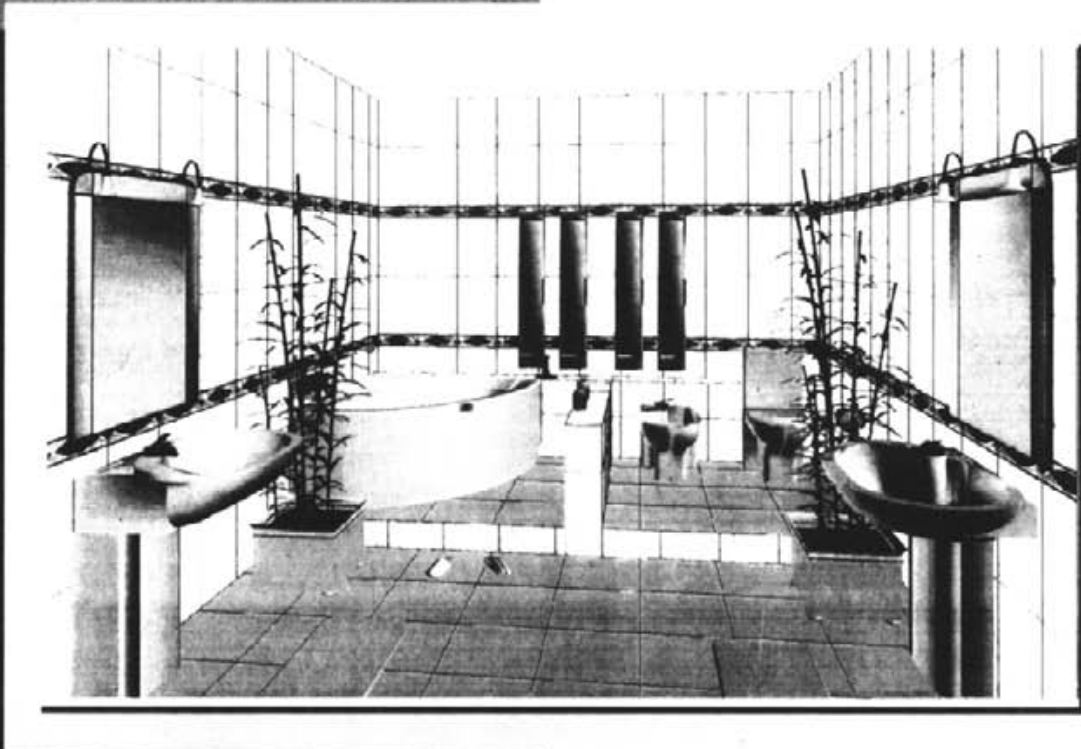
Jo anava a Lluçmajor un pic cada quinze dies i ho feia amb bicicleta.

Record una glosa que anomena els sementers vells de s'Àguila diu així:

Es Porxat, sa Cisterneta,
Torràlitx i Missernau,
sa Rota Vella i sa Pleta,
sa Conillera i Na Pau. ♦

S'Àguila Sa Boal

¿Cómo es el cuarto
de baño de sus sueños?
**Véalo ahora
a todo color.**

Roca

DIBA DISEÑO
INTEGRAL DEL BAÑO

Hoy mismo, gracias a
nuestro ordenador,
podrá ver

en MASSANELLA
su nuevo cuarto de baño ROCA.

A todo color y en tres dimensiones,
sin que le falte ni un detalle: bañera,
sanitarios, revestimientos cerámicos,
grifería, complementos... Todo tal y
como usted había soñado
y sin empezar las obras.

Venga a MASSANELLA y deje de soñar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Cartes

Un president dictador

Ja és tot quant es pugui dir, que el president del Club Nàutic de s'Estantyol, Antoni Ginard, ara ens mostri les seves dots de "castigadors" a qui desitjam la seva dimissió per aquest càrrec que ostenta des de fa més d'11 anys.

Amb tants anys, A. Ginard ja fa cadufos, perquè mentre incompleix -ni vol complir- els estatuts que regeixen el Club, tot privant-nos de poder comprovar els llibres d'Actes, el de Registrament de socis i els de Contabilitat, fins i tot davant la presència d'un notari, és també cert que "inventant unes lleis pròpies" per tal de crear obstacles als socis que, com jo, comptam els dies que falten perquè puguem celebrar enguany les eleccions presidencials.

Sabent i coneixent els meus ideals, vaig ser víctima del fet que us explicaré:

Som pescador de professió i com que la meva embarcació necessitava pintar a la part que anomenem els nedants, com sempre, vaig encarregar als mariners que la traieren a la mar, perquè, després d'uns dies, poguéssim pintar-la. Idò bé, acabat el meu treball de pintor accident, un altre pic vaig encarregar als mariners que el passat 12 de desembre la tirassin a la mar o la varassin, però davant la meva sorpresa, em varen dir que el president els havia ordenat que per realitzar aquesta varada, primerament havia de mostrar-li la documentació de l'embarcació, que anomenem el ROL.

És a dir, que com a venjança als meus al·ludits ideals així com a les meves freqüents reunions amb altres socis de semblants opinions, l'anomenat Ginard havia ordenat -insistentement- que no varassin la meva embarcació si no mostrava el ROL.

Com que aquesta exigència no és fonamentada pels estatuts del Club ni a qualsevol altra documentació, això va fer que dia 12 anàs a comandància de Marina i vaig posar aquest fet en

coneixement d'aquelles autoritats, les quals em varen ordenar que formulàs la denúncia a la Guàrdia Civil.

Aquestes ordres les vaig posar en coneixement dels mariners, els quals varen telefonar a A. Ginard que va venir al Club i no li va quedar altre remei que contradir les seves pròpies ordres, davant l'amenaça d'aquella denúncia.

D'aquest fet, deduec que Ginard rema contra corrent, ignorant que és molt dur i que quasi sempre provoca grans treballs.

Treballs i desgast que per ventura en una altra de les seves desastroses actuacions l'obliguin a presentar-se davant dels Tribunals.

Amb el desig que les SS.MM. els Reis d'Orient ens duguin un nou President, rebeu el meu agraïment per la publicació d'aquesta carta. ♦

Horacio Garriga

Sra. Directora: a través de la vostra revista volem fer arribar el nostre agraïment a tres ràdioaficionats que el passat dia dels reis horabaixa, ens varen treure d'un bon "embolic". El nostre cotxe ens va deixar "tirats" a la carretera d'Algaida devers les quatre de l'horabaixa i dins un revolt. Plovia, feia molt de vent i molt de fred. Gràcies a tres ràdioaficionats de Lluçmajor que varen escolar la nostra cridada i en 10 minuts varen venir a ajudar-nos la cosa no va passar a pitjor. Així que moltes gràcies a EBGAIU (Juan), a EBGAIW (Antoni) i EBGAIHQ (Juan).

Molt agraïts. ♦

Magí Clar Miralles (EBGBO)
Maria Cañellas Mulet.

25

EURO - IDIOMAS

Lluçmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluçmajor • Tel. 66 11 33

El Sr. Batle continua fastidiant-nos

Per la premsa del dia 22 del passat mes de desembre, vaig saber que un altre cop el Sr. Batle vol molestar un altre dels múltiples amics que té l'A.VV. de s'Estanyol.

És obligat de recordar per a les passades Fires, la seva primera víctima fou aquesta revista, "Llucmajor de pinte en ample", a qui va obligar a retirar l'estand que tenia col·locat, que criticava el projecte de la construcció del GRAN PORT de s'Estanyol al qual dona suport el Sr. Batle i el seu grup popular, és a dir, el PP d'Aznar.

I per tot el que s'ha llegit a la premsa, puc comprovar que ara per al Sr. Batle li toca el torn al GOB, el qual és totalment innocent dels fets que aquella autoritat els atribueix, d'haver col·locat pancartes als contenidors (la qual cosa no és certa), als transformadors (tampoc no és cert i també ens consta, i a part recordam al Sr. Batle que només hi ha un transformador) i als fanals, dels quals hem de dir que a la Plaça només n'hi ha 9 i que la resta de pals són propietats de la telefònica i aquesta empresa no ha posat cap objecció als cartells que continuen col·locats aquí mateix, així com en alguns fanals, però que consti que no va ser el GOB.

I no els va col·locar el GOB per la senzilla raó (i això també consta a tots els residents i estiuejants) que en tot el 17 en què va tenir lloc el concert, no vengué ningú del GOB exceptuant-ne el secretari, Miquel A. March, el qual va assistir a l'anunciada torrada.

No cal dir que el Sr. March no va col·locar cap pancarta que porta la inscripció: "No a l'ampliació del Port", "No més ciment a la mar", "Nosaltres estimam la mar", "Vés-te'n Ginard" sinó que es va limitar a assistir al concert de "SALVEM S'ESTANYOL".

Allò que sí que sembla que sap greu al Sr. Batle és que malgrat les exigències que va posar per tal que els organitzadors desistissin de celebrar aquest acte reivindicatiu, tot exigint mesures de seguretat (i no es va molestar a enviar cap policia municipal), els va prohibir d'utilitzar l'enllumenament públic i també els va exigir que deixassin la plaça neta. Tots aquests obstacles no varen minvar l'interès dels organitzadors els quals fins i tot gaudiren d'enllumenat propi, i tot això i molt més es meresqueren les quasi dues mil persones que assistiren a l'esmentat concert.

Si per haver col·locat un parell de pancartes en algun

fanal, el Batle imposa una sanció de cent mil pessetes, no comprenc com l'Ajuntament té un forat de més de mil sis-cents milions de pessetes, segons paraules del regidor J. Rabasco.

Però donat l'interès que ara ens demostra el Batle sobre l'ambient i benestar de s'Estanyol, tal vegada convendria que comprovàs que a la Urbanització manquen fanals i que fins i tot alguns d'ells no tenen bombeta, que la pista de futbol té molts forats a la reixeta que l'envolta i fins i tot per un d'ells s'hi pot entrar, que existeix una abundant brutor devora els contenidors, etc. etc. per això convendria que abans d'imposar aquestes multes per penjar en uns pals unes pancartes netes i blanques, contra el DESASTROS PORT que el seu amic, A. Ginard, ens vol imposar en contra de la majoria dels habitants de s'Estanyol, conforme hem manifestat reiteradament a la premsa, a la ràdio i fins i tot a la televisió, es preocupàs el Sr. Batle de solucionar problemes més importants com el de son Noguera, son Antelm, cala Blava, Aquacity, etc. i deixàs tranquil·la l'A.VV. de s'Estanyol.

Podríem continuar contant altres extrems d'inusitat interès però cansaríem els lectors, és per això que només exposaré dues coses:

1. Que els que formam part de l'actual Associació de Veïnats estimam s'Estanyol i estimam la natura per la qual cosa som contraris a aquells que pretenen de fer-la desaparèixer, cremant-la o fent construccions per aconseguir òptims beneficis.

2. Que procurarem tenir a les nostres terrasses, PAN-CARTES en contra de la construcció del nou Port, les quals mantendrem i augmentarem per tal que els que visitin s'Estanyol coneguin la nostra absoluta oposició a aquesta construcció.

Això no obstant, pel que fa a l'any Nou, esperem-lo amb ulls oberts i orelles dretes i amb el desig que ens obri el camí al diàleg i a la sensatesa.

Bon any, Sr. Batle!

El saluda, ♦

Mica Barceló

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

Xerrades de cafè

Si en Rufino Carpena alçàs el cap...

Un que escoltava

-L'altre dia vaig passar pel jardí que hi ha davant les Escoles Públiques, que no sé quin nom li posaren...

-Es diu d'en Rufino Carpena.

-I qui era en Rufino Carpena?

-Crec que era un mestre d'escola que va fer molt per l'ensenyament a Llucmajor.

-Idò vaig quedar entre astorat i indignat de veure el gamberrisme que hi ha en aquell lloc.

-Em ve de nou, perquè sembla un jardí ben maco, amb molts arbres i ben cuidat.

-No, si l'Ajuntament sembla que el té ben net i llaurat, però hi ha un grup de persones que cada dos per tres en fan de les seves.

-I, què fan?

-Qualsevol cosa, amb tal de fer malbé l'entorn, rompent botelles de cervesa escampades per terra i arena dels jocs infantils.

-O no en tengueren suficient, quan arrabassaren aquella palmera tan alta?

-Sembla que no, perquè la diversió d'aquests subjectes és espenyar i fer trinquets en aquell lloc i en altres dels voltants.

-Però, què fan?

-Home! jo no els vigil, això pens que és competència de la Policia Municipal, però si hi anau de tant en tant, veureu això que us dic: botelles i vidres escampats per tot, les papereres al terra, pintades pels bancs i per la làpida on els noms de Rufino Carpena i del Baró de Vidal han estat embutatats pels noms d'en Pepito i na Pepita, a més d'algun preservatiu usat...

-Idò sí que n'hi deu haver de sarau per allà, els caps de setmana.

-Fins i tot foren capaços de tomar un dels fanals nous que s'havien posat recentment, diuen que per facilitar més la vigilància en aquell sector...

-Jo no els comprenc, aquests joves...

-Ara només faltaria que algun d'ells fos un dels que prenen part a les manifestacions ecologistes que s'organitzen de tant en tant...

-No ho crec, però n'hi ha que s'apunten per tot i creuen que ens poden arregar la nació...

-Tal vegada exageram les coses. Aquests joves són una petita minoria del poble, i per ventura es comporten d'aquesta manera, desmoralitzats per manca de treball i de futur.

-Això és ben cert, perquè molts estan sense feina, i si en tenen, amb un contracte temporal, que no permet arriscar-se a cap projecte de futur ni matrimonial ni dels altres.

-Però fent animalades no ho compondran.

-Hi ha un treball en aquest jardí d'en Carpena, que aquests joves podrien fer, si tenen ganes de rompre coses, perquè també vaig veure que els pins són plens de bosses de les anomenades "Processionària", unes cuques verdoses que roeguen els pins i posen verí a les persones, la qual cosa és un perill per als infants que hi van a jugar.

-Això correspon als serveis forestals de l'Ajuntament.

-Idò pareix que els responsables no se n'han temut.

-És que ara estan molt ocupats preparant el programa de les properes eleccions municipals.

-I posaran trampes per a les cuques?

-Sí, per a les cuques i per als electors... ♦

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

PERRUQUERIA PUIGSERVER

HORARI: De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19

Dissabtes
de 8 a 17

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

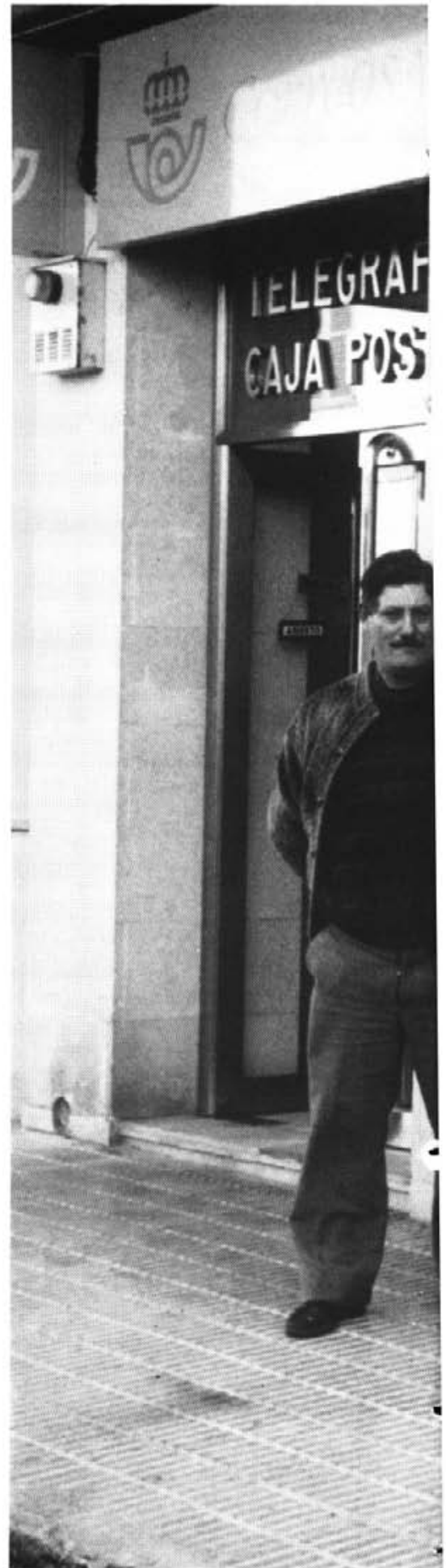
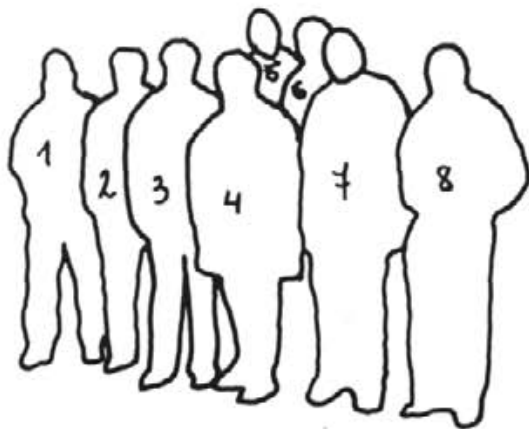
Mans a la feina

Correus

1. *Sebastià Sampol Roig*
2. *Joan Bonet Ferretjans*
3. *Bernardo Jiménez Yamuza*
4. *Bàrbara Gual Darder*
5. *Fernando Barcos Ríos*
6. *Antoni Sastre Amengual*
7. *Bartomeu Roig Rosselló*
8. *Magí Verdera Bosch*

Foto: Coloma Julià

28

Gent de la vila

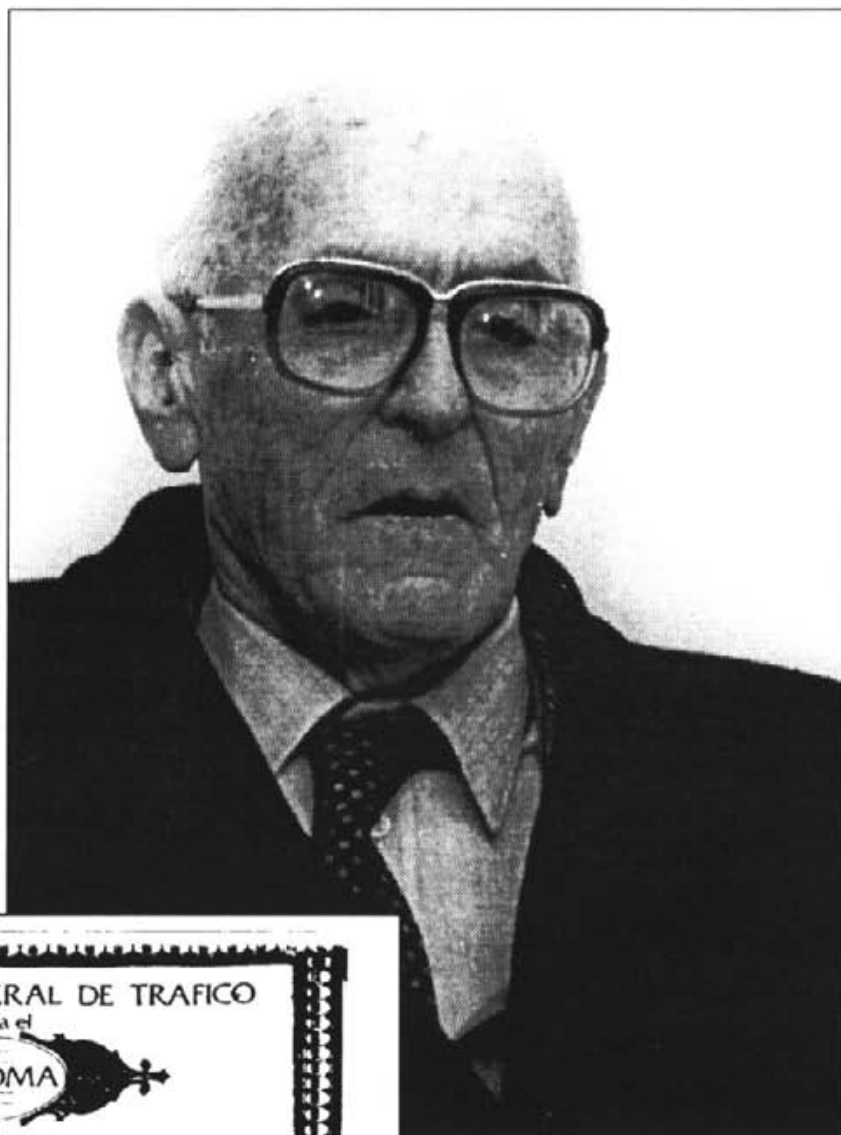
Jaume Salvà, un exemple d'activitat i dinamisme

Arnau Tomàs
Miquel Barceló

Jaume Salvà Rubí és, possiblement, un dels personatges llucmajors més polifacètics nascuts a la nostra ciutat, tant des del caire industrial com el social, perquè té un historial digne de figurar entre els homes més emprenidors i dinàmics de Lluçmajor.

A l'actualitat té vuitanta-nou anys i viu a la Residència d'Ancians del Consell Insular de Mallorca. Alegre i conversador, com sempre, ens conta breument la seva vida, plena d'anècdotes i d'originalitats, d'alegries i de contratemps...

-Vaig començar la meua activitat industrial a la fàbrica de capsos que el meu pare, Macià, tenia al carrer de Sant Miquel. L'any 1915, en plena guerra mundial, com que el cartó era escàs, fent passes mon pare i jo llogàrem una fàbrica en Es Molinar de Ciutat, i ja per primera vegada fabricàrem el cartó per fer les capsos, fins que férem la fàbrica a Lluçmajor, en Es Molí d'en Coll, al camí de

Randa.

-Fins quan féreu capsos a Lluçmajor?

-Fins l'any 28, en què vaig muntar una Impremta, que a més de fer els treballs propis del ram, vaig començar a fer paperí d'aquest que s'empra per les Fires i festes dels pobles. Ens anava molt bé perquè per

Esperança Clar,
"Miss Luchmajor 1935"

tot ens ploviem encàrrecs. Arribàrem a tenir 12 operaris. Però esclatà la guerra d'Espanya i s'acabaren les festes i els paperins.

-També, a la impremta Salvà s'editava, en aquell temps, el setmanari local "La Semana". Què podeu contar-nos d'aquesta publicació?

- "La Semana" es dedicava a la informació local i, preferentment a l'esportiva, i no va durar un any. La falta de col.laboració i l'esclat de la guerra civil espanyola foren factors negatius per a la continuïtat de "La Semana".

-Quines altres coses féreu?

-Vaig muntar una indústria de fer bosses de paper per embolicar i guardar capells, però després es va posar de moda no dur capell, i... altra vegada el negoci fotut!

-N'hi ha per desanimar-se...

-Idò, al contrari, m'esperonejava més, perquè després vaig muntar una altra fàbrica de cartó a s'Arenal, i treballava molt bé, amb molts obrers, però a causa de les queixes dels veïns perquè feia massa renou i fum... altre cop la fàbrica a fer punyetes...!

-I després?

-Em vaig dedicar a fer bosses de paper fort per despatxar als comerços. En fèiem a bufetades, fins i tot n'exportàvem... però ens va arribar l'era del plàstic i ho vàrem haver de deixar.

-Evidentment, són molts contratemps.

-Sí, però un negoci ha d'estar exposat a aquests canvis i lluitar-hi en contra, per la qual cosa vaig venir a Ciutat -això era l'any 60- i entre el

PEUGEOT

Tallers MARINA

Agent Oficial

C/ Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i venda: C/ Marina s/n
LLUCMAJOR

ESTIL DE VIDA

Nou

**PEUGEOT
306 SEDAN**

ZURICH
SEGUROS

meu fill Macià muntàrem una fàbrica de paper per fer rodets de paper higiènic. Aquest producte sí que crec que sempre s'emprarà! Cal dir que en aquesta fàbrica quasi tota la maquinària és idea nostra, única a Mallorca. Així que vaig venir a Ciutat i aquí som, supòs que per sempre.

Jaume Salvà, el febrer de l'any passat, va rebre un diploma per ser un dels conductors de cotxes més antics de Mallorca, ja que el seu carnet de conduir el va obtenir l'any 1926 i mai no va tenir cap accident. El 1978 fou la primera persona que es va matricular a la Universitat de les Aules de la Tercera Edat. Una altra de les moltíssimes ocupacions i activitats de J. Salvà és que també va ser inspector de la Societat protectora d'Animals i Plantes, i és membre de la Societat Arqueològica Lul·liana.

-Indubtablement, heu fet quasi de tot en aquesta vida...

-Sí, he treballat molt per dur endavant els meus fills.

-També ens han dit que us agraden molt les discoteques...

-Sí, fa devers deu anys anava dues vegades per setmana a ballar. Però, amb els anys aquestes coses es perden, però sempre m'ha agradat combinar els negocis amb la diversió. L'any 1935 vaig organitzar, com a empresari, tres berbenes al desaparegut camp de futbol "Es Monestir" de Lluchmajor, amb concursos del Vestit de 4 pessetes i l'elecció, per primera vegada, de "Miss Lluchmajor 1935", en què fou elegida Esperança Clar, "Fogona". L'entrada a les berbenes era de 1'50 els homes i 50 cèntims les dones. Les dues funcions de l'Orquestra "Marvel" em costaren 150 pta. i el rebut de l'electricitat, de 270 kw, 197 pta.

-Per cert, també vareu inventar no sé què...

-Sí, tenc una teoria sobre l'aprofitament de l'aire mitjançant un sistema de molins. Al seu moment vaig presentar aquest projecte com a alternativa a d'altres energies actualment en crisi. Però GESA només pensa en s'Estalella... ♦

"LA SEMANA", el periòdic que s'editava a la Impremta de Jaume Salvà, només va sortir 47 vegades, des del 4 de Gener al 28 de novembre de l'any 1936. El motiu de la suspensió d'aquest Setmanari, fou, segons explicava el mateix en el darrer número "porque nos vemos obligados a suspender temporalmente por falta de papel". Però no va tornar a sortir, pens que per dificultats de tot tipus: Econòmiques, polítiques i de manca de col·laboració.

Com a mostra, reproduïm una entrevista que es publicà, on el nou batle Bartomeu Sastre, explica les penúries i necessitats de l'Ajuntament en aquells dies.

Año 1

LLUCHMAYOR 29 de Febrero de 1936

Núm. 9

La Semana

PERIODICO DE INFORMACION

SUSCRIPCIONES: Mensual 0'65 - Número suelto 0'15.

Redacción y Administración: F. GALÁN, 7.

INTERESES DE LA CIUDAD

Unas palabras del Alcalde de Lluchmajor

Uno de estos días pasados visitamos al Alcalde, D. Bartolomé Sastre, rogándole, en nombre de LA SEMANA, nos hiciera algunas manifestaciones para su publicación.

La acogida que nos dispuso nuestra primera autoridad municipal, no pudo ser mas afectuosa y amable, poniéndose a nuestra disposición para responder a las preguntas que tuviéramos a bien dirigirle. Y le preguntamos:

—¿En qué estado ha encontrado la Hacienda Municipal al posesionarse del mando?

—Es penoso para mí—nos dijo el Sr. Sastre— tener que manifestar que la situación económica del Ayuntamiento es catastrófica. Las disponibilidades en numerarios son tan exiguas que no bastan para satisfacer la mitad de una relación semanal de los peones jornaleros que trabajan a cuenta del Municipio en los caminos de nuestro término municipal. Y la cantidad de cuentas a pagar es tan grande que para satisfacerlas se necesitaría un centenar de veces el dinero que hay en Caja.

—¿Qué medidas ha pensado adoptar para aliviar tan precaria situación?

—Me he visto obligado, muy a pesar mio, a cercenar un 50 por 100 de la nómina de los antes citados peones.

Claro es—continua diciendo—que rápidamente pondremos mano a la confección del presupuesto que está por hacer, y sacando dinero de donde lo haya, arreglaremos este asunto, retornando el Ayuntamiento a la vida de esplendor que hasta el advenimiento de los tiempos eufóricos había tenido.

—En el orden cultural ¿tienen algún plan trazado?

—En el orden cultural, nuestro plan es ir rápidamente a la terminación del Grupo Escolar, en malhora abandonado. Procuraremos dotarlo, una vez terminado, de la consignación suficiente para atender a todas las necesidades complementarias, como son Cantina Escolar, Biblioteca, etc.

—¿En qué fecha cree que podrá inaugurarse el citado Grupo Escolar?

—Es difícil de calcular; pero nuestro esfuerzo se encaminará a que sea en el mas breve tiempo posible.

Al agradecer al Sr. Alcalde sus manifestaciones en nombre de este semanario, nos dijo que, de hoy en adelante, nos comunicaría todas las noticias que pudieran tener algo de interés para nuestros lectores y para el vecindario en general. Cosa que nos complacemos en manifestar, al mismo tiempo que ponemos nuestras columnas a su disposición para cuanto pueda redundar en ayuda de su delicada gestión.

Vistas fotográficas de Lluchmajor

DE VENTA: Calle Fermín Galán, 7

D'ofici ... Picador de pedra

Miquel Mulet Cirerol "Masset"

Celso Calviño
Franc Jaume
Joan Jaume
Fotos: C. Julià

Mestre Miquel Mulet Cirerol, "Masset" (perquè els seus padrins tenien Son Masset), nasqué a Lluçmajor dia 19 de setembre de l'any 1917, a la mateixa casa on viu. Son pare era sabater i la mare rive-tera. De nin va anar a costura a ca les Monges i després a l'Escola Pública, que era al carrer Bisbe Taixequet, un poc abans d'arribar a l'Estàtua del Rei Jaume III, el seu darrer mestre va esser D. Miquel Pujol. Son pare li deia que estava de sabaters fins a la coroneta i que no volia que ho fos. Als tretze anys deixà l'escola per entrar a fer feina de picador de pedra a Ca mestre en Toni Socias "Randino" (que tenia el taller a la carretera de Campos, un poc abans d'arribar a la Teulera). L'any 1937 va ser cridat a files i va fer el servei militar a Intendència. Després de cinc anys de servei tornà a la vida civil i seguí amb l'ofici de picador de pedra, fins que passà de garriguer a Capocorb Nou, però no deixà de picar pedra en hores perdudes. I avui encara li agrada fer-ho, pel gust de fer-ho.

-Ens podrieu dir com vàreu començar a fer feina?

-Als tretze anys, ja era hora que em posàs a fer feina, en aquell temps no hi anaven tant a l'escola i en aquella edat els al.lots ja feien feina.

Per ca nostra venia mestre Joan Socias, "Batlet" que era farolista del Cap Blanc i germà de l'amo Antoni Socias, "Randino", i va esser ell el qui me va demanar si jo volia anar a fer feina a cal seu germà, de mosso. I com que havia de fer qualche cosa de

profit, i mon pare no es cansava de dir-me que no volia un sabater, vaig dir que sí, i aviat vaig haver començat a fer feina en el taller de mestre Antoni "Randino".

Vaig començar de mosset, cobrant molt poc, tres pessetes cada setmana; però no era rar, que els mossets guanyàssim poc ja que havíem d'aprendre l'ofici i pagar de qualche manera les lliçons que ens donava el mestre. Però abans d'anar-me'n al servei militar ja cobrava un duro, que ja era molt en aquells dies.

-Quina feina es feia en el taller?

-En el taller no només es picava pedra, sinó que també es treballava amb marbre.

Amb la pedra feiem: portals, piques per rentar, escopidors per les entrades de les portasses que servien perquè les cubes de les rodes des carro no pegassin a la paret, carretons

de batre, murters, "bordillo" (vorera de pedra de la voravia), lloses...

Amb el marbre: pedres de canterano, pedres per posar una ribella, rabasses d'arc i pedres de comodí.

-Com es feien aquestes feines?

-El marbre, que ens arribava de Barcelona, mitjançant els corredors, s'havia de serrar a mida del que ens comanaven, ja que arribava al taller en brut, sense tallar ni polir. El que s'havia de tallar unes vegades era una pedra de canterano i altres una de comodí. Això se feia amb una màquina de serrar, una serradora que anava amb un motor elèctric. En serràvem a mà si no hi havia electricitat, ho feiem amb un punxó i una escarpeta. El fill de mestre Antoni i jo ho feiem si la serradora estava amb una altra cosa, agafàvem el punxó o l'escarpeta i aviat ja estava feta la feina i teníem el tros a la mida que volíem.

Després venia la feina de polir les pedres. Ho feiem a mà, no hi havia màquines per fer-la. Començàvem amb les pedres d'esmolador, n'hi havia de dues classes, unes eren duites d'enfora, i les dèiem d'"esmeril", les altres eren les "esmoladores maoneses", que eren duites de Menorca i eren pedres d'esmolador. Tant unes com les altres feien retxa, degut als granets que duien, després venia la feina de llevar-les amb la pedra "poma", que n'hi havia de natural i d'artificial, i tenien la forma d'una peça de sabó, amb la mà donàvem una passada darrera l'altra. Seguidament, amb una munyeca, on havíem posat fulles de plom, fregàvem amb una pols negra, era els "polvos" d'esmeril, una passada i una altra, quan començava a estar polit, ho rentàvem amb aigua i ho

fèiem net, ben net. A continuació s'havia d'eixugar amb "sal dum", una sal que ens duien de Barcelona i eren granets com a d'arròs, com més eixuta estava la pedra, més brillava. Per acabar l'enceràvem amb cera verge, de la grogueta, dissolta amb aigua, a la calentor del foc. Amb aquell greix li donàvem amb un pedaç fins que quedava ben lluent.

Amb el marbre també fèiem pedres per posar una ribella, el forat el fèiem noltros a mida amb un motlo, que era un xèrcol que s'obria o se tanca segons les mides de la ribella que volgués posar l'amo. Aquest motlo a una part era llis i a l'altra tenia unes dents molt clares. Primer fèiem una regaleta molt fina, a la pedra, perquè el motlo no sortís i hi col·locàvem el motlo per la part de les dents, després passàvem un ferro pels dos forats que tenia un a cada part, i posàvem en el motlo dos o tres dits d'arena, arena de la de Maó (la d'aquí, l'he emprada però no va també com la maonesa). I ja començàvem a moure el motlo amb les mans al mig. Quedava una peça de marbre amb un forat al mig per posar la ribella i una altra de ben rodona.

La pedra que empràvem era mallorquina: unes vegades era de Randa, de Galdent, altres de dins sa Marina i fins i tot de Binissalem. Segons tengués unes mides o les altres servia per fer una cosa o l'altra i no tota la pedra servia per allò mateix.

La feina a la pedra la fèiem amb: l'escàrpera, l'escodra, que és un martell amb punta a cada banda, el punxó, el massot que també li diuen buixarda, que és una maça de ferro amb un motló d'una trentena de puntes que o bé estan fixes o bé es poden canviar i l'empràvem per repicar les cares de la pedra perquè ens quedassin un poc gratelloses, i la masseta. D'aquestes eines petites n'hi havia de dues o tres mides, i escàrperes i punxons d'un caramull, segons la feina que haguéssis de fer. Unes altres eines que empràvem molt eren el compràs de ferro per marcar i prendre mides, el regle, l'escaire, el metre...

-I aquesta pedra, de la zona de Lluçmajor, qui la vos duia?

-Aquesta pedra, l'anàvem a cercar noltros.

El mestre, tenia mitja quarterada dalt el Puig de Son Reus, mirant cap a Lluçmajor. Per anar-hi agafàvem un pas que hi ha a la sortida de Randa cap a Gràcia, i té un recorregut d'un

quilòmetre. La pedra d'aquest lloc és fullosa, es desfà en fulls, i és bona d'obrar però no en poden fer carretons de batre ni soles de forn, aquestes es desferien amb la calentor del foc i el forn quedaria sense sola.

Per rebassar les pedres, si no estaven molt aferrades el que empràvem era un parpal de ferro, n'hi havia de dues o tres mides, i una palanca de fusta amb la punta de ferro, aquesta punta tenia forma de tascó, i era perquè no s'esquinçàs tan aviat. També empràvem la manuella per fer forats.

Quan ja teníem la pedra defora, si era molt grossa empràvem una picassa, que és com a un picó molt gros, després el picó i el martell fins que la podíem manejar. A continuació la traïem al taller on acabàvem la feina amb les eines més menudes.

Si la pedra estava molt aferrada al puig empràvem un poc de pólvora per desferrar-la, la dinamita l'hagués esclatada per dins. La pedra treta amb pólvora fa renou, si li pegues amb el picó o la masseta, de campana és perquè és sana però si empres dinamita, la renou és de lloca, perquè està escardada i no serveix. Per col·locar la pólvora fèiem un forat amb una manuella, de tres o quatre centímetres de gruixa, la fondària era segons la pedra igual que la quantitat de pólvora que hi col·locàvem. Per donar-li foc hi posàvem una metxa i després test de teula picat i atacàvem amb el mànec de la manuella, que empràvem com a atacador. Encara que la pedra fos grossa la baixàvem sencera damunt un carretó sense rodes, degut al pendent que hi ha, i estirat per una bístia.

Amb la pedra de Randa, del Puig de Son Reus, fèiem molt de "bordillo" de voràvia, escopidors...

Aquesta pedra de Randa, li deïem "pedra morta", per diferenciar-la de la "pedra viva", li deïem "morta" perquè no es pot esmolar però era molt bona d'obrar.

És parecida a la de Gràcia, una pedra arenosa bona però "morta".

També anàvem a una finca que el senyor Mateu tenia, an Es Pèlag i trèiem la pedra de ran del camí, era una pedra avellanada, dins la mateixa pedra n'hi havia d'altres més petites que pareixien avellanes.

Però la millor era la que trèiem del Puig de Galent, de devora una caseta que hi havia part damunt les pedreres. Amb aquesta es podria fer de tot. És un boç amb molta roca i a vegades trèiem pedres molt grosses que

després xapàvem allà mateix, ho fèiem fent forats amb la manuella, un cada pam, de tres o quatre centímetres de gruixa i vint de fondària. A continuació col·locàvem dues o tres llunes de ferro dins cada forat i una cunya, també de ferro, i llavors la feina era anar forçant poc a poc i tot per igual fins que la pedra es rompia per aquella retxa marcada pels forats, si la pedra era massa grossa, amb l'escàrpera o el picó acabàvem la feina. De Galdent era la millor pedra de Lluçmajor, es feien portals i rentadors, baixos de cases...

Amb aquesta pedra es va fer el portal de Ca mestre Antoni Socias, els baixos de ca meva i d'altres.

Tant la pedra d'Es Pèlag com la pedra de Galdent eren "pedra viva" i si el qui la comanava ho volia la hi políem. Ben polida quedava com la de Binissalem.

El mestre comanava pedres a altres pedreres de Lluçmajor per fer soles de forn i carretons de batre, que els mos duien al taller i noltros fèiem la feina.

De pedra de Binissalem, que és molt bona, en duien qualque vegada per fer unes feines molt comanades i bones.

-Com es fa un carretó de batre?

-Els carretons de batre eren unes eines imprescindibles per a un pagès. Si no en tenia un era que en tenia dos o tres. Però avui, un carretó de batre, ha perdut tota la importància que com a ormeig va tenir en temps passats, i ha passat a ser un objecte de decoració rústica, fa "guapo" veure una peça d'aquestes a l'entrada en forma de pilastra per posar-hi un rameller.

És una feina molt mala de fer, si un vol que surti una obra ben feta. El picador sempre ha de tenir l'esment d'anar a cop tancat i això no és gens fàcil.

Per fer un carretó de batre, s'ha de partir de la pedra; per fer aquest ormeig, que tanta importància va tenir dins el camp mallorquí, la pedra no podia ser "pedra viva" ja que el carretó fent la seva feina s'hagués anat esmolant ell mateix i llavors no hagués servit. Per tant la pedra havia d'esser "pedra morta", pedra arenosa, ja que així no es polia per ella mateixa i sempre era rasposa. Aquesta pedra l'anàvem a cercar a Randa, que era la millor, o a Gràcia. La pedra ja havia de tenir unes certes dimensions i forma, havia de ser llargaruda, entre vuitanta centímetres i un metre de llargà-

ria i de més de trenta centímetres d'amplària. La primera feina que li feiem era la d'arradonir-la, donar-li aquesta forma rodona, de corró, que necessitàvem, això ho feiem amb el punxó i la masseta; seguidament li aplanàvem els dos caps; després senyàvem una circumferència a cada un dels caps aplanats, aquesta circumferència la marcàvem amb un compàs de ferro, primer a la part prima i després a la part que havia de ser la gruixada, ja sabeu que un carretó de batre té una forma cònica per poder fer la seva funció damunt l'era, a continuació marcàvem les puntes del carretó, agafant la mida del radi de la circumferència que havíem marcat senyàvem els sis punts que ens interessaven damunt la línia marcada de la circumferència, sempre començant pel cap que havia de ser el prim, després amb ajuda d'un regle passàvem un d'aquests punts marcats a l'altra línia de la circumferència grossa, això ho feiem agafant com a punts de referència dos regles col·locats i marcant el punt amb línia amb els dos regles, una vegada marcat el punt damunt la línia de la circumferència repetíem el que havíem fet a la part prima. Seguidament marcàvem a cada part, dins cada una de les dues circumferències sis línies que unien alternativament els punts que marcarien les sis puntes, dins cada cercle es quedava dibuixada una estrella de sis puntes. I després tot era picar amb molta cura i paciència, amb una escarpereta i la masseta marcàvem l'aresta de cada una de les sis puntes, s'havia d'anar molt alerta ja que el carretó podia fer-se malbé, i haver de

començar de bell nou, per buidar entre punta i punta empràvem el punxó i la masseta, per acabar també li donàvem amb l'escodra i l'escàrpera. Per fer tota aquesta feina la pedra havia estat ajaguda a terra però per acabar la posàvem dreta i començàvem a fer el forat en el centre del cercle petit on aniria la "masseta" de ferro que faria d'eix. Després feiem el cercle gros, els forats els feiem amb un punxó però anant molt alerta que no es tanqués ja que hagués rebotat la pedra, els forats tenien tres o quatre dits de fondària. Per aguantar les "massetes" de ferro ben fortes es feia una mescla de sofre i goma laca al foc, a continuació el líquid s'abocava dintre del forat i ràpidament es col·locava la "masseta" i quedava molt fort, quasi saldat. Si les massetes eren de fusta es deixaven lliures i no es podia deixar al temps ja que la fusta amb la humitat hagués rebotat la pedra.

També hi havia carretons de batre de set puntes, aquests eren més difícils de marcar amb el compràs i moltes vegades utilitzàvem un motlo que teníem per a aquesta feina.

El temps que emprava un home mestre amb la feina per fer un carretó de batre eren de dos a tres dies, la diferència estava en la qualitat de la pedra que manejava.

Els carretons de batre deixaven de ser importants per als foravilers els anys cinquanta i seixanta amb l'arribada de les màquines.

-Quan s'acabà aquesta feina?

-L'any 1937, pel mes de juliol, em varen cridar a files, vaig fer el servei militar a Intendència i això em va lliurar d'anar al front. El servei militar

va durar uns cinc anys ja que després del Moviment vengué la Guerra Mundial.

Quan vaig tornar a Lluemajor, una vegada llicenciat, el mestre ja no hi era, havia mort, i jo em vaig posar per mi mateix, anava pel meu compte, feia les feines que em comanaven: rentadors, escopidors, "bordillos", carretons de batre... però ja havia deixat anar el marbre, ja que a Ciutat hi havia fàbriques amb maquinària que feien la feina que noltros abans feiem a mà.

La feina va anar minvant a mesura que les màquines agafaven força, en els anys quaranta encara hi havia feineta: qualche rentador, escopidors, portals, carretons de batre (cada vegada menys), "bordillos" i lloses per a les voreres de les voravies... però s'anava acabant.

-I després?

-I després vaig fer de garriguer a Capocorb Nou. Hi vaig estar deu anys.

Però si sortia feina de picador de pedra la feia. A Capocorb Nou hi havia pedra bona per fer lloses i "bordillo", i la feia allà mateix i després em duien les pedres obrades cap a Lluemajor, amb un carro estirat per un cavall, el qui venia més era el pare d'en Francisco Roig, venia el dematí i tornava a la vila el capvespre.

El lloc millor per treure pedra era devora la "Punta Grossa", era una pedra bona, amb pedres d'aquest lloc es feien els escalons de l'entrada de les Escoles, lloses i "bordillos" de les voravies dels carrers de Lluemajor...

Aquesta feina la feia per a en Verger, que tenia una serradora devora el tren.

-Algun detall de Capocorb Nou?

-A Capocorb Nou hi ha un camí que el senyor em deia que no el podíem aturar ja que de temps enrera era un pas perquè les finques dels voltants poguessin dur al bestiar fins a Cala Beltran per embarcar-lo cap a Ciutat.

-Què més ens podríeu dir?

-Fa uns anys vaig fer una mica de feina de la meua a Gràcia, per ajudar al donat, en Sebastià. La pedra és d'allà mateix, d'un poc passat la font, és una pedra "morta" però molt bona, sana, i bona d'obrar. Vaig picar la pedra de l'escalfapanxes i els dos escopidors que fan la feina de mènules i que aguanten la jàssera de la xemeneia. ♦

Floreres, una artesanía viva

Florera de principis de segle

Miquel Barceló
Joana Font
Fotos: C. Julià

"Una capsa de petxines decorava la calaixera..."
Madame Bovary - Flaubert

El fet que madame Bovary al segle XIX tengués damunt el tocador una capsa feta amb copinyes ens demostra que l'artesanía d'objectes fets amb copinyes, caragols i altres elements marins no és, com molts es pensen pròpia tan sols de Mallorca. Actualment de floreres se'n fan a Sicília i sembla ésser que fins fa ben poc se'n feien a diverses poblacions de la costa italiana. El que pareix cert és que els canteranos mallorquins procedeixen d'Itàlia i per ventura no seria cap desbarat pensar que juntament amb aquest moble s'introduïen a Mallorca les floreres, éssent com és el canterano el lloc on sempre s'hi han col·locat.

Les referències escrites sobre floreres són pràcticament inexistentes possiblement pel fet de considerar-se un art menor. Així mateix sabem que Cristòfol Vilella ja l'any 1777 a la seva casa del Terreno, prop de la mar, va fer nombroses "feines de marisc", entre elles "un precioso tocador de

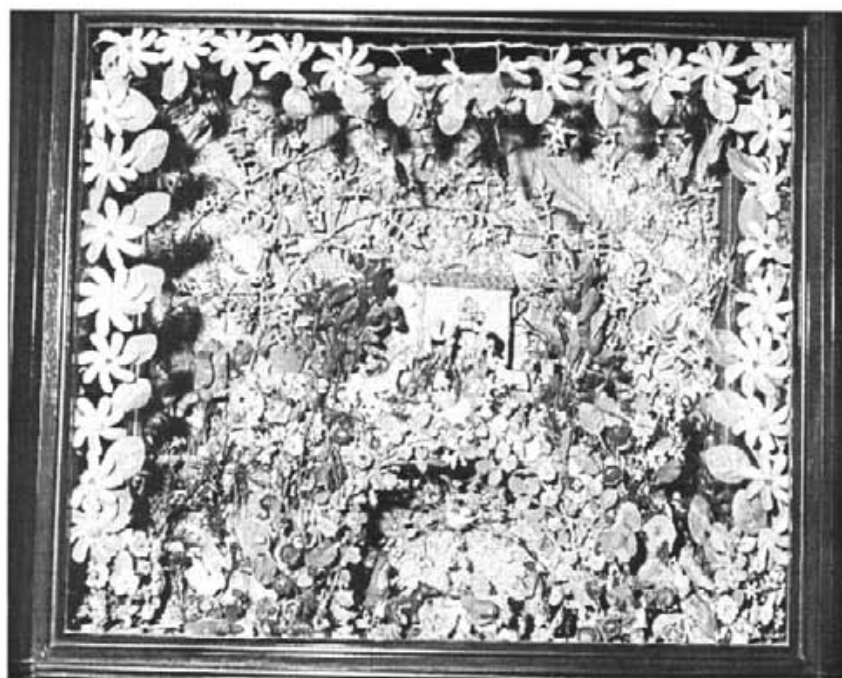

Betlem fet per Sebastiana Coll

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Betlem de principi de segle

conchas" que regalà a la Reina Maria Lluïsa, peça que l'any 1858 encara es conservava al Real Museo de Historia Natural de Madrid, i és que per aquest senyor l'afecció a aquesta artesanía estava relacionada amb la seva principal dedicació, l'estudi de les ciències naturals. De les seves mans sorgien nombroses floreres que ja eren comunes a moltes cases mallorquines, i és que la feina de marisc en el segle XVIII era tradicional entre les classes populars i especialment en els convents, on es feien betlems i capelles per a imatges de sants.

Actualment, però, la tradició de les floreres gairebé només es conserva a Búger i a Lluçmajor i és a la nostra ciutat on hi ha més gent dedicada a aquesta artesanía i com més va més n'hi ha. Aquest ressorgiment sembla produir-se en els darrers anys. Sabem que a mitjans d'aquest segle, Francisca Antich, "Madò Francina Semana", que va morir als 92 anys el 1989, na Maria Catany "Peixet", na Maria "Carrasqueta" i altres en varen ensenyar a fer-ne a diverses dones que són les que han anat mostrant el seu art a la majoria de les que en fan actualment. Hem parlat de dones perquè són quasi sempre mans femenines les que arrenghen amb paciència copinyes i caragols -en Miquel Tomàs "Bessó", al Cel sia, n'és una de les excepcions a Lluçmajor igualment que En Guillem "Passarell" de Búger. Hem de fer constar aquí com a cosa curiosa l'existència d'almanco un betlem amb copinyes i flors de paper fet per Sebastiana Coll Sastre coneguda com Sebastiana sense braços.

La feina de fer floreres comença amb l'arreplegada de marisc a les platges de Mallorca, feina que actualment s'ha de fer a l'hivern perquè a l'estiu està tot trepitjat; després, el material obtingut -que a vegades és una misèria- s'eixuga, es tria i es classifica per espècies i tamany. Aquest procés s'ha de repetir nombroses vegades per tal d'aconseguir la quantitat suficient de marisc de cada casta. Un cop es disposa de matèria primera abastament es pot co-

mençar a fer les flors, l'elaboració de les quals consisteix amb tallar cartrons de forma circular i amb cola aferrar-hi els caragols, copinyes, etc. Segons la imaginació de cadascú (antigament per simular les llavors de les flors s'empraven elements que no eren de la mar), després es forra filferro prim amb paper "pinotxo" i s'enganxa a la flor feta, quan es tenen les flors necessàries es fermen a una varilla metàl·lica que prèviament s'ha ficada al centre del peu de fusta donant al conjunt de flors la forma que definitivament tindrà la florera. Els vuits que queden entre les flors s'omplen amb plomes tenyides de verd o amb verdet artificial, materials aquest que evitaran que es vegi el bastiment metàl·lic. I ja per acabar es recobreix amb el vidre, la junta entre el vidre i la fusta es tapa amb un cordó de seda generalment vermell. Si el que s'ha de fer és un ornament per a una imatge religiosa, les flors es col·loquen en forma de garlanda envoltant la

Florera feta per Miquel Tomàs "Bessó"

Campana amb imatge i garlanda.

imatge. Aquestes campanyes, òbviament, duen menys feina que les floreres; els vetlems, en canvi, són d'elaboració molt més complicada, es fan dins una capelleta de vidre i fusta i a més de la cova amb el naixement hi ha flors i altres ornaments fets de copinyes, com casetes, cisternes, ponts i elements típics dels betlems, tot això depèn de la imaginació i de les ganes de fer feina que tenguí l'artesà.

Antigament la producció dels vidres -anomenats campanes- es feia, al buf als obradors mallorquins de can Guardiola (Algaida), Menestralia (Campanet), Lafiore (s'Es-glaïeta) i Consell. Ara però els vidres es duen de fora es sequeixen fent el buf però a dins motlle el que els dona una perfecció que els antics no tenen.

Fins ara a l'hora d'anomenat els materials de què es fan les floreres hem parlat de marisc, però cada tipus de caragol, copinya, etc. té el seu nom que no és en absolut científic sinó més bé referent a la seva forma o semblança amb altres elements. Així trobam:

Ous de canari
Lenguados
Ventalls
Colomets
Papallones
Sabatetes de la mare de Déu
Grans d'arròs
Grans de blat
Llenties
Caragols verds, marrons, negres, etc.

Calls
Pedres de Santa Llúcia
Punxes
Coralina
Panets
Dents d'eriçó
Musclets
etc., etc.

S'ha de dir que degut a la contaminació de la mar cada vegada és més difícil trobar marisc en bones condicions i és que si seguim així d'aquí un parell d'anys podria passar que les floreres deixassin d'esser elements decoratius per convertir-se en mostres d'animals desapareguts.

Actualment les floreres poden semblar una mica Kitch i poc adients per a les decoracions modernes, sobretot si se segueix reservant el seu lloc a damunt el canterano. Però l'estètica moderna és molt eclèctica i no només permet sinó que exigeix mescles i transgressions impensables fa uns anys. Si són bones, les floreres són una artesanía valuosa, el que es tracta és de trobar-les al seu lloc. I és que si un objecte està ben fet té cabuda a qualsevol decoració, per tant a finals del segle XX la vigència decorativa de les floreres -l'ús que sempre han tingut- és totalment actual, això fa que no sien elements etnològics sinó una artesanía viva. I que sigui per molts d'anys! ♦

Viajes
Xaloki, s.a
G.A.T. 687

Setmana Blanca a ANDORRA

Sortida: 22 de febrer
Tornada: 27 de febrer

49.500 PTA.

I ara també al **SUPERMERCAT PROHENS** de dilluns a divendres de les 17'30 a les 19'30 hores
Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 • Fax. 26 90 00

S'ARENAL

Fugaç visita de n'Aineta dels Matalassos a la molt anomenada ciutat de Lluçmajor

Sebastià Alzamora

Era per un divendres i diada del meu sant que la pagesa/puta Aineta de Son Pelletó, més coneguda per la seva clientela com a Aineta dels Matalassos, anunciava la seva *tour-née* per Lluçmajor. Una estada d'un sol vespre -les putes, com la gent del teatre, hi treballen molt, de vespre-, però preparada en pla triomfal, sense escatimar, en *grande*, com diríem en el "bon mallorquí pagès" del president Cañellas: ni més ni pus, n'Aineta dels Matalassos es féu instal·lar el seu ocasional bordell llucmajorer en el Cinema-Teatre Recreatiu, i s'acompanyà, per a l'ocasió, dels components de la companyia teatral Teatre De Què: un dels grups (amb perdó de les vaques sagrades, que també en tenim) més joves, més preparats i més interessants dels que corren actualment dins l'Illa de la Calma d'entre els dedicats a la cosa de l'escenari (i m'és igual si qualcú es malpença que siguin amics meus). I amb tan grata companyia i en un local tan adient, n'Aineta dels Matalassos es disposà a rebre les visites de qui tingué diners i coratge per pagar-se una bona estona de privacitat compartida. La gent ho comentava pels bars:

- Ve n'Aineta dels Matalassos...
- Qui és, aquesta?
- Una *marxanda*
- No, una puta.
- No, una de la *beautiful people*.
- Idè...

Però no en va rebre moltes, de visites, n'Aineta. I no és que no hagués muntat el seu raconet damunt l'escenari del Recreatiu amb tot d'amor i de primmirament llums en el seu punt, musiquetes suggerents, domassos de vellut negre, enrajolat nou... Tot el necessari per a una vetlada de plaer. Però a la majoria dels llucmajorers, o els van mancar els

diners o els va mancar el coratge, a totes dues coses. No és que no hi anàs genteta, aiximateix, però una *starlette* com n'Aineta, en la seva primera sortida a província, n'esperava més. De manera que n'Aineta va decidir que, en lloc d'ella, sortís un dels seus amics de Teatre De Què perquè explicàs la seva història a la concurrència. I així va ser com a aparèixer damunt l'escenari l'actriu Eva Torras, que ens explicà, amb apassionament i profusió de detalls, l'atzarosa biografia d'aquella ruralíssima dona fatal. Per cert que, mentre n'Aineta, entre bastidors, decidia si sortia ella mateixa per feina o si delegava responsabilitats als Teatre De Què, el públic assistent va comptar amb un entreteniment de luxe: donya Magdalena Servera, l'esplèndida i veterana rapsoda local, es va despenjar, a instàncies del respectable, amb un *jam-sessions* d'acudits i facècies que feren les delícies de tothom. Els meus amics i jo arribàrem a la meitat d'aquell inesperat i gustós prelude, i en restàrem, com a mínim, meravellats. Opinàrem que n'Aineta i els del Teatre De Què haurien de tenir molt en compte una possible incorporació de la figura de donya Magdalena en el seu *show*.

N'Aineta dels Matalassos és filla del ja difunt escriptor manacorí Antoni Mus, el qual la va dotar d'una vida esguerrada, brutal, grotesca, colpidora... i plena d'humor, de tendresa i de veritat. N'Eva Torras ens en detallar els fets amb convenciment i delicadesa, amb estil i amb magnetisme, amb una narració dita com només podria dir-la una molt bona actriu. Tal vegada els assistents es mostrassin una mica reticents al principi -qui va a veure n'Aineta dels Matalassos no es conforma, de tot d'una, amb un substituti, per bo que sigui-, però les capacitats escèniques de n'Eva Torras

els féu oblidar ràpidament qualsevol cosa, fins i tot la pròpia Aineta, per concentrar-se en allò que se'ls explicava i en com se'ls era explicat: tots es divertiren. I s'estremiren, perquè al final de la història, n'Aineta mor. I mor per culpa del cinisme i de la falsa moral i ètica de la gent que l'envolta.

Però l'ensurt fou momentani: naturalment, n'Aineta dels Matalassos no és morta. Aquell final era una llicència poètica d'Antoni Mus. N'Aineta dels Matalassos no pot morir-se perquè parla de la hipocresia, de la falsetat, de la intolerància. I no pot morir-se perquè és un monument literari -ara també escènica- a les víctimes d'aquestes xacres, xacres que són també immortals. Perquè si no, ¿on era, la representació de l'àrea de cultura de l'Ajuntament? ¿O és que només assistim als actes que organitzam -de tant en tant- nosaltres mateixos? O és que n'anam molt sobrats, de visites foranes que vinguin a alegrar una mica l'escleròtica vida cultural local? Ben segur que n'Antoni Mus i n'Aineta dels Matalassos, cas que haguessin viscut a la molt anomenada ciutat de Lluçmajor, hi haurien tingut alguna cosa a dir, sobre aquesta gent que no sap o que no vol saber. En qualsevol cas, ells es perderen l'oportunitat de veure, sense moure's del poble, una de les propostes teatrals -ho repetesc- més interessants que circulen ara mateix pels escenaris mallorquins. ♦

Noves publicacions de Celso Calviño i Pau Bibiloni

Celso Calviño i Andreu ***** Pau Bibiloni i Jaume
EL MOLÍ D'EN GASPÀR
 Un molí fariner del terme de Lluçmajor

farina i del pa que permet una visita a les instal·lacions del Molí, acondicionat com a museu etnològic.

Ambdós quaderns comparteixen un mateix enfocament didàctic, la pedagogia activa: la transmissió de coneixements a través del medi en que viu l'al·lot, la incitació al descobriment i a la tasca investigadora. Tot fet amb la claretat i l'esperit pràctic que reflecteixen sempre les obres de Calviño i Bibiloni. Estam segurs, doncs, que aquest treball no dormirà en els calaixos de les institucions i serà, en canvi, una eina de treball ben útil a les escoles llucmajoreres.

L'edició, feta a la impremta palmesana del Pes de Sa Palla, ha estat gestionada per INTRESS, l'Institut de Treball Social i Serveis Socials que, d'aquesta manera, revitalitza el Molí d'En Gaspar com a espai educatiu. El Molí ja havia estat objecte d'una altra publicació la **Guia de visita** de Ramis i Bonnín que ara veu adaptats els seus principals continguts a les necessitats del públic escolar. ♦

Portada del llibret

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

CRÈDIT VIVENDA
 AMB
 AVANTATGES

El prolífic autor llucmajorer Celso Calviño ha publicat, juntament amb Pau Bibiloni, dues noves eines didàctiques que serviran per educar els nins de les escoles de Lluçmajor en el coneixement del seu medi. Aquest nou instrument educatiu el formen dos quadernets d'una vintena de pàgines: **Les feines del camp a Lluçmajor** i **El molí d'en Gaspar**, editats per l'Obra Social i Cultural de la Caixa de Balears, "Sa Nostra", amb l'ajuda de l'Ajuntament de Lluçmajor. Els il·lustren una sèrie de dibuixos i unes clares fotografies de Coloma Julià.

Les feines del camp a Lluçmajor inclou informació i activitats didàctiques sobre l'estructura social de la foravila llucmajorera, les feines tradicionals del camp i els principals cultius: els arbres de secà i els cereals; així com un comentari sobre les gloses i tonades que acompanyaven la vida foravilera. **El molí d'en Gaspar** és un recorregut per aquest molí fariner del nostre terme i conforma una unitat didàctica que serveix per introduir coneixements de geografia, antropologia i etnologia, història i nutrició a través del coneixement del procés tradicional i d'obtenció de la

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00

SYP

AL VOSTRE SERVEI

Aquí hi podeu fer la compra de cada dia.

Trobareu a la vostra disposició:

La nostra carnisseria, un bon assortit de fruiteria i també tot allò que necessiteu de xarcuteria i congelats.

Agraïm la vostra visita

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

Llucmajorers davant el Tribunal de Sant Ofici

Bartomeu Prohens Perelló

Les sospites contra Miquel Mayol s'acumularen sobretot a partir de les declaracions de la seva dona. Aquestes declaracions es convertiren després en les testificacions que posaven en compromís la reputació de Miquel, i es poden resumir en els següents punts:

1. El fill de Miquel i Joana anava acompanyat d'una serp. La serp va aparèixer mentre varen viure a foravila. Segons Joana, *moltes vegades son marit ho veyà y ella li deya que la matàs a la serp y ell sen reya...* (p. 82) Naturalment la serp podia ser interpretada com a esperit familiar, que se suposava apareixien en forma d'animal. També declarà que Miquel li havia dit una vegada a mitjanit en un molí d'aigua que si mirava damunt la teulada veuria unes cabres, però ella no ho volgué veure.

2. Miquel havia parlat d'un home que havia fet un pacte amb el dimoni per set anys i set dies.

3. Quan es mudaren a Llucmajor no veren més la serp, però sentien molt de renou, *com a cadenas rosse-*

gades (p. 82)

4. El fill, quan tenia tres anys, declarà que havia conversat amb un home misteriós: *ma mare quan vos noy ereu un home per aquell forat de taulada me ha cridat y me ha dit quem donarà figues y pa y quem poçarà dintre de una cisterna.* (p.82)

5. Una vegada Miquel obligà Joana a tancar la porta a mitjanit i ella, que no hi volia anar d'espantada que estava, va veure una ombra que va caure en terra fent el renou ja esmentat de les cadenes. Quan veié l'ombra Joana digué "Sequentia Sancti Evangelii scundum loannem" (p. 82) Després d'aquell fet Miquel li digué que tot allò ho feien bruixes. Sembla per tant que Miquel fomentava tant dins casa seva com en el poble la idea que ell tenia poders o bé una relació especial amb les bruixes.

6. Més endavant Joana sentí renou dins la cambra, damunt ella, en terra, així com una veu que cridava "Miquel" des de la teulada. Aquella cosa que es movia dins la casa deia "zabuch". Quan ho contà a Miquel aquest digué que eren imaginacions seves: *quant ella ley contava ell deya*

que sou vos qui veiau açó... (p. 82)

7. Finalment tenim la declaració següent: *Y també li ha dit a son marit que lo mal spirit sab totes les oracions que diem fora la que diuen quan alçen a Nostre Senyor.* (p. 82) Un coneixement molt sospitos, encara que podia donar força al rumor de tenir aquells coneixements especials que potser el permetrien de volar amb els feixos de llenya. La teologia popular podia postular que el dimoni desconeixia la "fórmula" més important, la de la consagració de la forma. Evidentment significaria això que les forces del mal no podien entendre el moment més important de la missa, ni l'"oració" mitjançant la qual el dimoni, ja no tenia influència en el món dels seguidors de Crist. Un intent d'explicació.-

És evident que no disposam de tota la informació. El procés ens permetria d'entendre el context en el qual es produïren aquelles declaracions. Per una part tenim un home, Miquel Mayol, que fa afirmacions perilloses. Això sí, les fa en un moment en què la Inquisició no és gaire efectiva, i en conseqüència amb un mínim de risc. Per altra part les declaracions ens poden semblar inofensives. Al cap i a la fi tot es reduïa a una dona espantada i uns homes que li havien sentit dir que podia volar i fer un molí sobre un arbre. Si la visita de Foncilles a Llucmajor s'hagués produït deu anys després la situació hauria estat molt diferent. En aquest cas les testificacions haurien estat ordenades i classificades, i a continuació els qualificadors del Sant Ofici haurien determinat si hi havia o no sospita, lleugera o greu, d'heretgia. Tenim nombrosos casos de fitelleria o superstició, i per tant es pot fer una comparació. Amb tota probabilitat Miquel Mayol hauria estat primer detingut i llavors interrogat en funció d'una prèvia qualificació de "sospitos". Això hauria succeït sense que

l'acusat disposàs del contingut de les acusacions. Era aquest un sistema astut per poder desconcertar la persona empresonada, que així es veia obligada a recordar tot allò que havia fet o dit que fos sospitos. Molt sovint els presos acabaven auto-inculpan-se de fets que no apareixien en les testimoniacions dels delators. A continuació els funcionaris inquisitorials feien una valoració, i si tots els testimonis concordaven, o bé si era possible pronunciar-se en un sentit o un altre, s'imposava una penitència o una fórmula de reconciliació amb l'Església. Si els testimonis no concordaven era possible que el sospitós fos "posat a qüestió de turment".

Cal dir que, malgrat tot el procés d'interrogatoris, turment -que no era normalment emprat-, i sentències, la Inquisició era escèptica quan es tractava de "supersticions". El mateix Sant Ofici barrejava els conceptes de "superstició", "heretgia" i "pacte amb el dimoni". Al cap i a la fi tot heretge era un individu enganyat pel dimoni, i per tant el poder que el maligne li podia donar no era més que un frau, un poder transitori en el millor dels casos, i potser fins i tot una simple il·lusió dels sentits. La Inquisició espanyola no va ser especialment dura amb els casos de "superstició", i és de suposar que Miquel Mayol -si és que la denúncia arribà a constituir-se en procés- ho pogué explicar tot, com tants, en funció dels conflictes personals que tenia amb els denunciants. El Tribunal del Sant Ofici canalitzava els conflictes, com tots els tribunals fan, malgrat el llenguatge emprat fos el religiós. Malauradament només tenim les primeres testimoniacions, que haurien pogut convertir-se en el primer material d'un procés. Per aquesta raó l'únic que podem fer és comparar el contingut de les declaracions amb altres casos similars recollits després, però tampoc així no podem omplir el buit. Si la interpretació de processos complets ja és força complicada, en aquesta ocasió només tenim unes poques peces del trencaclosques. Ens queda un document enigmàtic que evoca un món rural de rumors i temors, un text que mereix de ser llegit perquè recupera l'atmosfera "espiritual" d'un segle ja molt llunyà.

(1) Totes les notes en "cursiva" fan referència a l'obra de Llorenç Pérez Martínez (1928-1992) titulada "Las Visitas Pastorales de don Diego de

Arnedo a la Diócesis de Mallorca (1562-1572)", 1963, Palma de Mallorca. El document en qüestió apareix a les pp. 81-82 del segon tom, dedicat a les visites que Arnedo i Foncilles feren als pobles de Mallorca. El lector podrà també llegir el text, reproduït íntegrament, a les p. 248-249 del tercer volum Bartolomé Font Obrador, "Història de Lluçmajor", 1978.

Bibliografia

- Ginzburg Carlo, (1981), *El queso y los gusanos*, Barcelona, Muchnik Editores.
- Muntaner LL i Colom M. (1986),

La inquisició a les Illes Balears, Palma de Mallorca, del catàleg de l'exposició dedicada a la Inquisició de Mallorca, Sa Llonja, Editat per la Conselleria d'Educació i Cultura, Govern Balear.

- Pere Martínez Ll., (1963-1969), *Las visitas Pastorales de don Diego de Arnedo a la Diócesis de Mallorca (1562-1572)*, tomo II, Palma de Mallorca
- Pérez Ll., Muntaner Ll. i Colom M., (1986), *El Tribunal de la Inquisición en Mallorca. Relación de causas de fe (1578-1806)*, Palma de Mallorca, Miquel Font Editor. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

ESPECIAL DIA DELS ENAMORATS (14 de febrer)
ROSES I JOIES DE L'AMOR 20% descompte

Cadenes

Aros llisos

Pulseres Isabelines o Calatrava

Aliances llises

Granet mallorquí

Clauers de plata

Plaques de plata

Cadenes de plata

Pulseres esclaves d'home

Amb gravat gratuït i al moment

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Sa Mare

Panflet impresentable de burla i afronta

Fummayork a tants de tants de MCMXCVI N° 150.001

Lema: Una truja travada i coixa
no és possible es caminar
com una dona pixar
es temps que un homo la boixa

EDITORIAL AI SA TRUJA!

Havent passat llarchs anys apartada dels afers mundanals e politichs de la cosa pública de Fummayork, e volent arrambar-se a lo municipal gavet, Sa Mare convoca los fills pròdigs e dispersos, e, recontades les baixes e natalicis, fan matances de pinyol vermell, e miren les entranyables fotografies de la crònica familiar.

La gran tuja electoral, però, enca-

ra no és morta, ni pelada, ni penjades les sobrassades a la Casa de la vila su abaix on el rellotge desgrana les seves campanades, mentre los fills il.lustren badallen entre els domassos del saló d'actes.

Los fills de sa mare, consulten signes e auguris e envien escamots secrets a observar los moviments de banderies e faccions.

Heus ací que retornen e exposen per a pública coneixença lo resultat de les llurs inquisicions e requestes. Heus-los ací:

CRONICA Iª

Sonen los tambors a plaça su damunt La Forca. Conspiren les forces del Califa i ell, obeint els designis del

Comandador dels Creients e Gran Lloro Vell de La Taifa, torna a optar el pes del cetre i les seves hosts, lacais, partidaris e esposes assagen unànimes, ab parroquial melopea los goigs de lo Gran Percusionista.

Ifebal és igual
lo que importa és que me votis
Ifebal és igual
ai, de la Conselleria
son quatre anys triomfants
hem fet una auditoria
l'esquerranós destronat
va fotre s'economia.

Ifebal és igual
lo que importa és que me votis

Sa mare e los fills de sa mare escorxen lo pore dejús la soll.

S'Estanyol és igual
lo que importa són ses barques
i els veïnats a mamar
i a pagar totes ses multes.

Ifebal...

S'Estalella és igual
gran central, gas natural,
censurar ja mos val,
ses barraques de revistes.

(Finale molt vivache)

Ifebal és igual
Broquerval és igual
cap a Sóller menos mal
però bilingüe total.
Viva l'amo de sa Taifa.
Lo que importa és que mos votis.
Viva la tercera Edat.
Amèn Jesús.

CRONICA II*

Instal·lats els censors d'alta tecnologia de la guerra freda al local de lonostrisme, res no és percep. Amb aquestes, gisca una porta, i la veu resona en el buit.

-Què hi soooooo?

Vola en l'aire certa sentor de mo-neato.

CRONICA III*

A la casa del poble, suporten com poden la crisi del felipisme, la maror de fons reservats. Comprovat que cap exdirector General fugitiu s'amaga sota l'encadirat, proven de ressorgir de l'abaltiment i la paràlisi, assajant la successió. Arriba de Madrid el Paladí.

LO CANT DEL PALADI

Lavanda Inglesa de GAL
perfuma per tot igual
venim ara a fer la guerra
(Ui, perdó, renovació)

prou de fer los ous en terra!
Prou de cacic, de censura,
de maligne descontrol,
pensau tots amb s'Estanyol,
amb el deute que supura
ja ho ha dit des de l'altura
l'auditori i el batle vol
carregar-mos el mussol
però ell és la malura,
la banastra i el mussol.
Glòria a Déu a les altures
i que sigui per molts d'anys!
menjarem pa amb confitura
qui té por dels desenganys?

CRONICA IV

En subterrànies trinxeres, més escalivats que un txetxé bombardejat, s'apleguen en la nit, des de l'amagatall, la claveguera i l'exili, repartint sempre propaganda canalla, els nans testimonials de la llengua. I entonen la codolada amb veus melodioses:

Cantarem la codolada,
de la pàtria entebanada
de picor
qui serà lo cantador
que cantaria
i davant se posaria
del gran estol?
i escrit en lo faristol
un sermó hi du
per la pàtria del comú
facem gavella
de la dreta la falcella
no ens ha d'abatre
ni amb el carretó de batre
que de Madrid
los ha enviat el partit
espanyolista
per encapçalar la llista
desesperada
d'uns que molt l'han esgarrada.
I a s'urinal
du ASI es carroportal

o Aquacity?
Per molt que el poble s'exciti
qui trobarem,
qui el primer posarem?
vaja un problema
podrem resoldre el dilema?
qui la senyera
durà i li correrem darrera?
i ara cantarem La Balenguera

CRONICA V

(Del fill corresponsal a s'Arenal)

Entre les runes, envoltades per l'adversa marea algunes ombres -poques? moltes?-s'apleguen al voltant del líder, un sentiment mòble l'em-barga i diu:

Embargat, embargadíssim
de profundos sentimientos
yo no los tengo contentos
pero aquí no passa nà,
Ni en Lluçmador, ni en Cortá,
ni a la part de s'Arená
porque el pueblo hablará
y ASÍ pondrá los cimientos
de este gran renASImiento
y VOLVERA a lucir la primavera
que por ciclo, tierra y mar se espera.

Diu el corresponsal: però 4 passes més enllà, entre els hotels, cap a la part on els tobogans fan córrer les aigües cloroses i esmolen les ganivetes a les ombres dels restaurants, el corresponsal no ho té gaire clar però sent una veu remota:

que una nova força enllaci
el poble de s'Arenal
quin moment trascendental
batiarem s'animal
i li posarem AQUASI*

*Agrupación Que Unifica, Arenalera, Social e Independiente. ●

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunionis
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

PERRUQUERIA

Fina

C/ d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

FUNERÀRIA

Nostra Senyora de Lluc
A. SASTRE

C/ Revella 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

46

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL

FIAT

Lo último de Fiat ya es aquí. Con más pasión, más amor por el detalle. Fiat presenta el Fiat Punto. Más seguridad, cada centímetro del Fiat Punto ha sido concebido para proteger la vida a bordo. Más temperamento, un auténtico símbolo de fuerza y energía, con una estabilidad y una manejabilidad

superiores a todo lo conocido hasta ahora en su segmento. Más respeto por el medio ambiente, lo que significa la reutilización total de los materiales que lo componen, excluyendo en su producción todo tipo de productos perjudiciales para la naturaleza. Seis velocidades, el Fiat Punto 55

"6 Speed" transforma todos los esquemas convencionales de conducción.

Sensaciones más energéticas y brillantes con consumos reducidos. El Fiat Punto presenta 19 versiones en 3 ó 5 puertas.

Con el Punto, Fiat presenta la nueva Fiat.

FIAT PUNTO. LA RESPUESTA. FIAT

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

Sa penya d'es falcó

Els Darrers Dies, la Quaresma, Pasqua... i ja som a les eleccions municipals i autonòmiques. A falta d'uns mesos, ja s'han aïllat les incògnites pel que fa als candidats del PP i del PSOE i es confirma que cap dels dos no va de berbes i tots dos han col·locat allò que podríem anomenar dues "figures de pes" del partit.

Quan tot semblava indicar que Gaspar Oliver havia complert el període de quatre anys al capdavant del consistori llucmajorer i ja es donava com a segur que retornaria a l'"alta política" de Ciutat, els estrategues del PP han decidit que ha de continuar a la part forana, en una clara aposta per intentar conservar la batlia de Lluçmajor.

I què hem de dir dels socialistes? Una senzilla ullada a la llista d'afiliats de l'Agrupació llucmajorera i no hi havia cap mena de dubte. Només el senador Antoni Garcias esdevenia el candidat adient per replicar de manera oportuna al número u de la llista del PP i, segons les actes, els socialistes locals varen tancar files i el senador era designat, per unanimitat, aspirant a recobrar el despatx de la Casa de la Vila.

De moment, només es coneixen els "capitans dels equips". La resta dels integrants, encara no ha estat facilitada, tal i com sol passar en els partits de futbol de la màxima en què els entrenadors guarden fins al darrer moment les alineacions definitives.

-El mussolet, un estudiós de la política local, assegura que en aquesta confrontació electoral hi haurà sorpreses. Que ha arribat el moment de renovació i per tant de l'aparició de cares noves que substituiran les habituals, especialment a les llistes dels dos partits majoritaris. Es mostra molt segur i està disposat a jugar-s'hi algunes plomes de la coa.

L'òliba es decanta pel fet contrari. Diu que allà on no n'hi ha que no n'hi cerquin i que, per tant, les noves llistes seran semblants a les de cites electorals precedents. El mussolet no accepta la tesi de la madona de la plaça i insisteix que tant socialistes com populars cerquen candidats que vulguin debutar a la política municipal. Fins i tot diu que Antoni Garcias farà "borrón y cuenta nueva".

Pel que fa a la resta de formacions polítiques locals encara no hi ha decisions oficials. El PSM acudirà a la cita amb l'ànim de ser present un altre pic als escons municipals. Als passats comicis només va quedar a cinc centèsimes d'aconseguir el seu objectiu. Pràcticament només va mancar un vol d'algun nacionalista pererós que no va decidir a passar pel col·legi electoral.

ASI és una altra incògnita per desvetllar, tot i que de moment sembla que Rabasco tornarà a ser el número u. Pel que fa als trànsfuges, Ferré i Barceló, hi ha dues possibilitats: una que es presentin amb una nova candidatura independent o que s'integrin a les llistes del PP. Per completar opcions, UM també presentarà llista així com IU. Com més serem, més riurem, diu el mussolet.

Per avui, basta de política i d'eleccions. El falcó ha fet una passada per So n'Antelm i ha vist unes quantes quarterades d'herba verda i ben arreglada que formen un camp sembrat amb algunes banderoles i ràpidament ha passat l'informe als components de Sa Penya. El mussolet els ha informat que es tracta del nou camp de golf, que ja està llest i a punt perquè els "golfistes" -no sigueu malpensats- els esportistes de bastons i piloteta, puguin anar a posar-la als forats amb el menor nombre de cops.

De moment, ja tenim camp de golf. El balneari, aigües termals i centre de salut i altres herbes ja es veurà més endavant. Esperam que els llucmajorers tendrem un descompte especial si ens surt la vena i volem emular Severiano Ballesteros.

Els reivindicats semàfors de la Ronda Migjorn encara no han arribat. Per ara s'han col·locat els indicadors que limiten la velocitat als 50 km/h. Això sí, són més visibles per als conductors despistats i si aquests no basten els agents de trànsit que s'encarreguen de recordar-ho amb una bona recepta. Però recordam als veïnats que estiguin tranquils. Arriben les eleccions i que us hi posau que aquest tema serà present a les promeses de tots els candidats a la batlia?

No parlem més d'eleccions. A divertir-se que arriben els Darrers Dies, el Carnaval i Sa Rua i després es presentarà la Jaia Corema amb els dejunis i les penitències. ♦

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74
S'ARENAL

Esports

Opinió

Joan Quintana

Esport sí, drogues no

De vegades m'agradaria no haver estat en un determinat lloc, en un determinat moment, però pel meu treball professional he d'aguantar el que em toca. Fa un parell de vespres em va tocar viure de prop la mort d'un jove toxicòman llucmajorer, víctima d'una sobredosi, i les hores que vaig passar al seu costat em feren

pensar molt. Vaig donar gràcies a Déu el fet d'estar ficat en un altre món... en el de l'esport, en el de la vida sana i el de la il·lusió per viure i estimar.

Abans de decidir-me pel titular "Esport sí, drogues no" n'havia pensat un altre: "Jo també me drog" però al final em va parèixer un poc fort i que endemés podria ser mal interpretat. Però és cert: "Jo també me drog", o allò que és el mateix: m'estimul. M'estimul mirant les ones del meu mar mallorquí, com vénen i van, m'estimul fent l'amor amb la dona que estim, amb el somriure d'un infant, amb les roses del meu jardí quan floreixen, practicant l'esport que m'agrada o simplement amb el cant dels ocells quan em despert al meu racó de Sa Ràpita.

Estic sensibilitzat, tal vegada no sigui el missatge més adequats, però com que la meua opinió és gratuïta, en aquesta ocasió em vull dirigir als joves i als que no ho són tant, amb aquest missatge: "enganxau-vos a la vida". Jo ja m'hi vaig enganxar fa temps a l'amor i a viure d'una manera sana; i la veritat és que, havent complert ja els quaranta, mir cap enrera i veig que no m'ha anat malament del tot. Tota la vida he practicat l'esport i ho seguiré fent fins que tenguí forces. He encaminat els meus fills cap a l'esport, les meves amistats i tots aquells que un dia em volgueren escoltar.

Els "porros", la cocaïna, la morfina, el "crak", i tots els derivats de la droga, inclòs el tabac i l'alcohol, em produeixen oi. I això que som un ésser humà carregat de defectes, amb moltes debilitats, i que darremament estic passant uns moments difícils; però tenc una cosa ben clara: l'amor per la vida i m'hi enganx amb totes les meves forces. ♦

C.D. Espanya 1ª Preferent

Convençut

Joaquín

Foto: J. Quintana

En el moment de tancar aquesta edició (31-1-95) el CD Espanya porta cinc partits sense conèixer la derrota que coincideixen amb l'inici de la segona volta ja que l'encontre que va tancar la primera fase va ser la debacle (6-2) soferta a s'Arracó.

"Una segona volta que ha de ser millor, titulàvem la nostra darrera crònica, en aquestes mateixes planes i és que així ho creien els directius, tècnics i jugadors. Però a mi, particularment, aquest titular em va agradar perquè n'estava convençut.

No hi ha molt per elegir però tot reforç és bo si es tracta d'un home d'idees clares de cara al gol i així ho sembla Josep Romero, el nou davanter fitxat per l'Espanya i procedent del Vilafranca de la Regional. Romero no podia entrar amb millor peu a l'equip i dels tres partits jugats, encara que no hagi disputat la totalitat dels minuts, ha marcat tres gols. Sembla, idò, que pot ser un bon substitut per a Toni Clar, que hagué de retirar-se a causa de les lesions. Fet aquest comentari, passam tot seguit a resumir els quatre partits disputats des de la darrera informació que us oferírem:

Espanya, 5

Soledat, 2

Espanya: Amengual (1), Corbalán (3), Ginard (3), Cosme (3), Vicens (3), Magaña (3), J. Clar (3), Ferretjans (3), Ruben (3), Tonete (3) i Almansa (3).

Canvis: Moreno (1) per Magaña, Tomàs (1) per Ferretjans, Felipe (1) per Rubén i Ferragut (1) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 7, J. Clar. 1-1, m. 22, Salvà. 2-1, m. 25, Magaña. 3-1, m. 68, J. Clar. 4-1, m. 71, Vicens. 4-2, m. 74, Héctor i 5-2, m. 85, Moreno.

Comentari: En un camp totalment enfangat, el CD Espanya va fer un bon partit i res no va poder fer el Soledat davant la ratxa golejadora del conjunt de J. Llompart.

Murer, 2

Espanya, 2

Espanya: Salvà (2), Ginard (2), Tomàs (2), Cosme (2), Vicens (2), J. Clar (2), Ferretjans (2), Rubén (2), Almansa (2), Tonete (2) i Felipe (2).

Canvis: Moreno (1) per Rubén i Romero per Ginard.

Gols: 1-0, m. 34, Fabián. 2-0, m. 56, Pau. 2-1, m. 65, Romero i 2-2, m. 88, Almansa.

Comentari: S'espera més de l'Espanya de Lluçmajor si tenim en compte que jugava al camp del cuer que ja diu adéu a la Preferent molt abans que no acabi el campionat, però vist com es va desenvolupar el partit, aquest resultat es pot donar per bo si pensam que el vàrem poder perdre. En aquest partit va debutar el nou fitxatge, Romero, que va marcar un gol.

Espanya, 3 Esporles, 0

Espanya: Amengual (3), Ginard (3), Corbalán (3), Cosme (3), Vicens (3), Ferretjans (3), J. Clar (3), Magaña (3), Moreno (3), Tonete (3) i Almansa (3).

Canvis: Felipe (3) per Ferretjans. Rubén (3) per Magaña. Tomàs (3) per Moreno i Romero (93) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 68, Magaña (-), 2-0, m. 81, Romero i 3-0, m. 87, Felipe.

Comentari: Important victòria espanyista perquè li va permetre de superar a la taula classificatòria a l'Esporles, el qual, abans de començar l'encontre, presidia els de Lluçmajor. El partit va tenir dues fases completament diferents: una primera part dolenta seguida d'una esplèndida segona meitat, amb dos gols, un de Romero i un de Felipe, de vertadera categoria.

Atc. Balears, 1 Espanya, 3

Espanya: Amengual (3), Ginard (3), Corbalán (1), Cosme (1), Vicens (1), Felipe (2), J. Clar (2), Magaña (3), Romero (2), Moreno (1) i Almansa (1).

Canvis: Ferretjans (1) per Felipe, Rubén (1) per Almansa i Mas (-) per Moreno.

Gols: 0-1, m. 14, Magaña. 0-2, m. 23, Magaña (p.). 1-2, m. 56, Andreu (p.). 1-3, m. 60, Romero.

Comentari: L'Espanya jugant al contracop va vèncer clarament a l'Atc. Balears el qual, tot i que va dominar més que el rival, només va ser capaç de fer un gol, en transformar un penal. ♦

Joan Ferretjans Nadal, jugador del C.D. Espanya.

Els tercers a la taula de la classificació

Salvador Cladera i Llorenç Abellán, Infantils C.D. Espanya.

C. Font Foto: C. Font

El darrer partit pertanyent a la I Volta va ser a Lluçmajor contra el Montuiri. Un partit, que a mesura que va anar passant, va esdevenir més conflictiu a causa de les grans i importants errades del col·legiat Sr. Bartolomé Soberats Mas, el qual, deixant de xiular faltes importants (una clara jugada d'expulsió a un defensa visitant "que l'àrbitre no va veure" i una sèrie de "fora de jocs imaginaris") va aconseguir d'evitar la possibilitat que els Infantils del C.D. Espanya es quedassin el positiu a casa. En paraules de l'entrenador del conjunt montuier: "És veritat, l'àrbitre ens ha afavorit a nosaltres alhora que us desfavoria a vosaltres". El Sr. àrbitre en qüestió, fins i tot es negava a sortir dels vestuaris per "por de les pors". Però el futbol és així i el resultat va ser CD Espanya, 2 - Montuiri, 3. Els gols dels llucmajorers foren aconseguits per Ramos i Canyelles i hem de destacar la molt bona actuació del porter local, R. Tomàs.

Dia 21 de gener l'Espanya Infantil va rebre un altre cop al seu feu (era el primer partit de la II Volta) al Felanitx. L'inici de l'encontre va ser a les 15'30 hores i al cap de sis minuts Salvador passa a Canyelles, aquest per la banda contra a R. Ramos el qual marca el primer gol.

Una mica més tard, el mateix Ramos regateja dins l'àrea cap a Secilla. Aquest la passa a l'extrem Canyelles el qual la dona B. Manresa i aquest mateix aconseguix el segon gol de l'encontre. El Felanitx, ja quasibé al final del partit fa el gol anomenat de "l'honor". Per tant, C.D. Espanya, 2 - Felanitx, 1.

El darrer partit que hem tengut ocasió de veure va ser el passat 28, contra el Barracar, líder del grup. Un conjunt que, si bé tènicament va ser inferior als llucmajorers, la força física i l'alçada dels al·lots manacorins superaren la dels jugadors espanyistes. El resultat, Barracar, 2 - Espanya, 1. El gol espanyista fou marcat per B. Manresa. ♦

El futbol llucmajorer en un bon moment

Joan

Per primera vegada portam a les planes esportives les classificacions de tots els equips del futbol llucmajorer, a les diferents categories, per tal que els nostres lectors puguin apreciar els distints resultats i classificacions que tenen a l'actual lliga 1994/95 quan tots han passat l'equador del campionat. Creiem que, en conjunt, els llocs ocupats pels nostres representants són ben acceptables la qual cosa indica que el nivell del futbol local es mou en uns índex de plena normalitat.

En primer lloc, el CD Espanya de Primera Preferent, que en aquests moments ocupa un lloc segur per jugar la lliga d'ascens i amb moltes possibilitats per tal que el conjunt de J. Llompart continuï pel bon camí. En segon lloc, el conjunt vermell, entrenat per "Leo", el CF Llucmajor, el qual, d'ençà de l'inici del campionat de II Regional manté una línia regular que l'ha fet anar sempre al bloc dels primers. Després, el Restaurant Tropical - Mobles Llucmajor, dins d'un dels grups de futbol d'Empreses, que porta una trajectòria semblant al quadre presidit per B. Paniza i que, malgrat no sigui la millor temporada, l'equip comandat per J.L. García i entrenat per B. Rigo, té una classificació que s'ajusta bastant al potencial dels seus homes.

Passam als juvenils del CD Espanya. Aquests joves entrenats per S. Feliu són els que més s'han desinflat, és a dir, d'ocupar els primers llocs a la taula classificadora han descendit llocs d'una forma massa ràpida la qual cosa fa pensar que existeixen problemes interns. Entre els cadets del C.D. Espanya tampoc les coses no acaben d'anar bé del tot i la substitució de Toni López per S. Barceló, com a entrenador, no ha canviat res. Per això, sembla que el problema no era dels tècnics, per la qual cosa no entenem el per què d'aquest canvi d'entrenador.

A continuació, vénen els Infantils, entrenats per J. Riutort, un dels millors tècnics que actualment té el club espanyista i que, un cop més, la seva manera de treballar, queda reflectida a la classificació. Passat al Futbol 7 i hem de parlar en primer lloc dels Alevins, que tenen com a entrenador M. Mas i R. Castell i que, com que tots són debutants, es troben en un nivell mitjà que no està gens malament. Els Benjamins del CD Espanya entrenats per J. Ferragut i R. Cano i que són, sens dubtes, l'orgull del futbol llucmajorer, perquè dels 15 encontres disputats, en el moment d'escriure aquestes línies han vençut sempre, han marcat 117 gols i només n'han encaixat 14. Gairebé el mateix resultat tenen els altres Benjamins del CD Espanya - aquests d'11 integrants- que tenen una sola derrota i un sol empat amb 11 victòries. La darrera que coneixem, per 1-0 contra el J. Sallista, líder del grup que fins al moment no havia perdut encara cap partit i que, a partir d'ara, veu com el quadre espanyista entrenat pels jugadors de Preferent F. Marín i S. Salvà, són a una passa de prendre'ls el liderat. ♦

Coordina: Joan Quintana.

Notes columbòfiles:

Juan Jaume

Mes de GENER de 1995

El Pla de Curses del Club Colombòfil Llucmajorer per a la Temporada 1994/1995 és el següent:

Engabiari	Amollada	Lloc	Modalitat Social	Modalitat Grup
1-1-95	4-2-95	Eivissa	Velocitat	Entr
8-2-95	11-2-95	Eivissa	Velocitat	Entr
15-2-95	18-2-95	Eivissa	Velocitat	Entr
22-2-95	25-2-95	Eivissa	Velocitat	Entr
1-3-95	4-3-95	Eivissa	Velocitat	Entr
1-3-95	4-3-95	Calpe	Velocitat	V. Grup
8-3-95	11-3-95	Eivissa	Velocitat	Entr
8-3-95	11-3-95	Calpe	Velocitat	V.R. i N.
15-3-95	18-3-95	Eivissa	Velocitat	Entr
15-3-95	18-3-95	Orihuela	Mig Fons	M.F. R. i N.
22-3-95	25-3-95	Calpe	Velocitat	V.R. i N.
29-3-95	1-4-95	Eivissa	Velocitat	Entr
29-3-95	1-4-95	Baza	Fons	F.R. i N.
5-4-95	8-4-95	Orihuela	Mig Fons	M.F. i R. i N.
10-4-95	13-4-95	Alacant	Velocitat	V. Grup
10-4-95	13-4-95	Almuñecar	G. Fons	G.F. R i N.
19-4-95	22-4-95	Calpe	Velocitat	V. Grup
26-4-95	29-4-95	Calpe	Velocitat	V. Grup
6-4-95	29-4-95	Baza	Fons	F.R. i N.

Condicions:

Els coloms que no viatjaren l'any passat han de fer una Eivissa per poder anar a la Península per a la prova de velocitat.

Els coloms amb una Península cronometrada de l'any passat poden ser engabiats a la Península directament per a proves de velocitat.

Per poder ser engabiats a Fons o a Gran Fons han d'haver fet una velocitat aquest any.

Els coloms cronometrats de Fons o Gran Fons durant l'any passat, amb una Eivissa, poden anar per tot.

A les proves d'Eivissa es podrà engabiar només el 25 % dels coloms censats. Les curses de la Península són de lliure inscripció, si bé, és obligació dels socis anotar (el diumenge abans de la data d'engabiar) el nombre de coloms amb els quals vol participar-hi, de no fer-ho així no tindrà dret a engabiar.

La Comissió de Curses podrà retirar els coloms que en el moment d'engabiar presentin senyals de malaltia.

La Comissió resoldrà els casos imprevistos que es presentin.

Activitats:

Les activitats dutes a terme pel Club Colombòfil Llucmajorer, en aquest mes de gener, han estat les amollades d'entrenament amb la finalitat d'educar en els colomins que aquesta temporada s'estrenaran a Eivissa i si Déu ho vol a la Península.

També han tingut lloc dues reunions: la primera, de la Junta Directiva, dia 16 de gener, i, la segona, la de la Junta General Extraordinària de dia 20 de gener. La primera reunió, la de la Junta Directiva, pel que farem un resum d'aquesta darrera.

En primer lloc el Secretari, D. Gil Garau Mestre donà lectura a l'acta de la darrera Junta General Ordinària que fou aprovada sense cap modificació. A continuació, el Tresorer, D. Antoni Oliver Garau, va llegir l'estat dels comptes del Club. El tercer punt de l'ordre del dia era debatre la proposta feta per D. Jeroni Tomàs, a la darrera Junta General Ordinària, i dur-la a votació. La proposta feia referència a la limitació dels coloms per a les curses socials de velocitat, mig fons, fons i gran fons. Aquesta limitació es faria fixant un màxim de coloms per a cada soci. El primer en parlar fou D. Salvador Paniza, President

del Club, que presentà als socis la proposta de la Junta Directiva que era la de mantenir les condicions actuals de participació on cada soci és qui limita els seus viatgers i que decideix quants viatjaran aquesta temporada i quants a cada amollada. El President volgué deixar clar que el nombre de coloms que cada colombòfil inscriu al cens social era un assumpte personal, un dret de cada soci, i no un assumpte social. A continuació es donà la paraula a D. Jeroni Tomàs que reafirmà la seva proposta i va fer referència a que si s'adoptava aquesta els socis que tenien un nombre més reduït de coloms es veurien afavorits, ja que, les possibilitats de fer premis amb els seus viatgers es veurien augmentades en front dels socis que en aquests moments en tenen més i que són qui guanyen la majoria de premis en els darrers anys. A favor de la proposta feta pel President en parlaren, entre altres D. Sebastià Ballester, D. Antoni Oliver Garau i D. Julià Monserrat i donant suport a la de limitar els coloms D. Joan Jaume. Després d'una hora de discussions i veient que no arribarien a un acord i, per tant, a un consens, D. Salvador Paniza, com a President del Club, donà per acabat el debat i comanà al Secretari, D. Gil Garau Mestre que començàs la votació nominal on cada soci present i en dret a vot va dir Sí o No a la proposta presentada per D. Je-

roni Tomàs a aquesta Junta General. El resultat fou el següent: Vots a favor: 4, Vots en contra 13, Abstencions: 4. Per tant, davant el resultat de la votació, les condicions segueixen essent les mateixes que a les darreres curses. En el darrer punt de l'ordre del dia, precs i comandes, els socis acordaren repetir la cursa d'Eivissa per equips i tots aquells que volgueren prendre part en aquesta modalitat es distribuïren en tres equips i acordaren que qui fes el primer soparia de franc, el segon pagaria el beure i el tercer el menjar. I no havent-hi més assumptes a tractar es donà per acabada la reunió.

Grups de les Curses d'Eivissa.

Grup A:
Julià Monserrat
Gil Garau
Antoni Oliver
Germans Ballester
Miquel Pallicer
Jaume Amengual
Francisco Rosselló
Llorenç Tomàs Pons

Grup B:
Janer i Tomàs
Llorenç Socias
Miquel Mulet
Vicens Vaquer
Pedro Tomàs
Clement Tomàs

Antoni Pallicer
Miquel Munar

Grup C:
Bernat Bonet
Salvador Paniza
Jeroni Tomàs
Joan Jaume
Juan Barceló
Xim Janer
Bartomeu Garau
Bartomeu Barceló.

A les condicions de l'any passat hi ha la dels coloms designats.

Classificació a la Cursa dels Reis:

1. Gil Garau Mestre
2. Julià Monserrat
3. Antoni Oliver

Classificació de les curses de coloms del 94

I Eivissa.- Primer del Club **Janer i Tomàs** i 21 de la general

II Eivissa.- Primer del Club **Janer i Tomàs** i 11 de la general

III Eivissa.- Primer del Club **Julià Monserrat** i 58 de la general

Calpe:

1. 33.668-94 femella azul a 1.257 mxm propietat d'Antoni Oliver, 4.
2. 33.652-94 femella Bari a 1.234 mxm propietat d'Antoni Oliver, 5
3. 34.453-94 femella azul a 1.016 mxm propietat de Julià Monserrat, 23
4. 33.972-94 femella roda. a 989 mxm propietat de Janer i Tomàs, 29
5. 34.448-94 femella bron a 906 mxm propietat de Julià Monserrat, 39
6. 34.447-94 femella bari a 807 mxm propietat de Julià Monserrat, 43

Orihuela:

1. 33.872-94 femella roda a 968 mxm propietat de Janer i Tomàs, 3

A més aquest colom va fer 1r de Mallorca i 2n Interinsular i Colom Designat a nivell Interinsular.

Volem felicitar a D. Julià Monserrat Rafal pel trofeu **AS DE FONDO ISLA DE MALLORCA** AMB EL COLOM 25.512 DEL 92 CRONOMETRAT DE BAZA I SANTA FE.

La Palmera

Histodiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

Entre noltros

NAIXEMENTS

- Aina Barros Cardell, filla de Cristòfol i Catalina, nasqué el 15-11-94
- Marta Ojeda Leon, filla d'Isidre i Marta, nasqué el 16-11-94
- Miquel Angel Atenza Carvajal, fill de Josep Antoni i Virgínia, nasqué el 17-11-94.
- Dennis Gutsche Pioreck, fill d'Andreas i Guadalupe, nasqué el 23-11-94.
- Joan Carles Honrubia, fill de Carles Lluís i Joana Maria, nasqué el 28-11-94.
- Marina Ripoll Sureda, filla de Sebastià i Núria, nasqué el 17-11-94.
- Aida Vanrell Ramos, filla de Miquel i Aida Ester, nasqué el 29-11-94.
- Antoni Cano García, fill d'Antoni i Manuela, nasqué el 2-12-94.
- Rebeca Razquín Ruiz, filla d'Enric i Francisca, nasqué l'1-12-94.
- Francese Joaquim Cerdà Aguiló, fill de Miquel Angel i Maria Teresa, nasqué el 5-12-94.

MATRIMONIS

- Pedro González Santor i Maria J. Peset García es casaren el 8-10-94 a l'església de Sant Miquel.
- Antoni Ballester Miró i Antònia Cerdà Salvà es casaren el 27-11-94 a l'església de Sant Bonaventura.
- Joan Jiménez Ruiz i Isabel Beltran Heredia es casaren el 24-11-94 al Jutjat de Pau.
- Antoni Bennàsser Roig i Chalina Maria Rosselló Nicolau es casaren el 2-9-94 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Joan Francisco Santos Medina i Carmela Reina Quintana es casaren el 3-12-94 a l'església de Sant Bonaventura.
- Joan Josep Giménez Cano i Marta Puigserver Fullana es casaren el 17-9-94 a l'església de Sant Bonaventura.
- Rafel Sampol Mena i Antònia Serra Segura es casaren el 12-11-94 a l'església de Sant Bonaventura.
- Rafel Salvà Garcias i Aina M. Salvà Barceló es casaren el 10-12-94 a l'església de Sant Miquel.
- Miquel Rigo Barahona i Magdalena Gelabert Rigo es casaren el 17-11-94 a l'església de Sant Miquel.

DEFUNCIONS

- Jaume Sastre Gayà, morí el 14-11-94 als 89 anys.
- Maria Colomar Roig, morí el 21-11-94 als 96 anys.
- Gabriel Tomàs Sastre, morí el 20-11-94 als 83 anys.
- Antoni Forteza Fuster, morí el 24-11-94 als 81 anys.
- Simó Puig Ginart, morí el 27-11-94 als 90 anys.
- Antònia Martos Lozoya, morí el 30-11-94 als 79 anys.
- Maria Lladó Pol, morí el 4-12-94 als 82 anys.
- Bartomeu Fullana Ballester, morí el 7-12-94 als 83 anys.
- Mateu Palmer Vidal, morí el 7-12-94 als 91 anys.
- Jerònia Calafat Feliu, morí el 8-12-94 als 89 anys.
- Praxedis Mulet Mut, morí el 10-12-94 als 88 anys.
- Joan Antoni Sánchez González, morí el 3-12-94 als 37 anys.
- Sebastià Barceló Cerdà, morí el 17-12-94 als 83 anys.
- Francisca Salvà Sastre, morí el 19-12-94 als 78 anys.
- Jaume Barceló Soler, morí el 2-12-94 als 81 anys.
- Mariano Torres Torres, morí el 24-12-94 als 88 anys.
- Joana Tomàs Garcias, morí el 26-12-94 als 89 anys.

PER L'ETIQUETATGE EN CATALÀ de la Coca-Cola

cridau al
telèfon del
consumidor
de Coca-Cola
(gratuït)

900-60 60 60

**Plataforma
per la
Llengua**

Cançons per

La Trapa

- editat en disc compacte,
amb 18 temes (70 minuts) de la millor música en català:
- AIRES FORMENTERENCS *Frescor de matinada*
 - AL TALL *Per Mallorca*
 - BIEL MAJORAL *Sa madona*
 - COANEGRA *Mai no hem estat a Marràqueix*
 - GUILLEM D'EFAK *Les Illes*
 - JOAN BIBILONI *Records de Son Amengual*
 - JOAN MANUEL SERRAT *Pare*
 - JOSEP TERO *Aiguamolls*
 - LLUÍS LLACH *Alé*
 - MARIA DEL MAR BONET *Sa Dragonera*
 - MARINA ROSSELL *Impossible, soroll, impossible*
 - MÚSICA NOSTRA *Es Trenc*
 - OVIDI MONTLLOR *Dóna'm la mà*
 - RAIMON *Lo jorn ha por*
 - SOMNIS BLAUS *Boires matinals*
 - TOMEU PENYA *Cabrera*
 - UC *Cançó de vesprada*
 - URBÀLIA RURANA *Pur de cor*

Els artistes i les seves cases discogràfiques col·laboren desinteressadament en aquesta edició limitada.
Els beneficis de la venda seran destinats a la recuperació de l'ecosistema de la Reserva Natural de La Trapa, totalment destruïda per un incendi forestal el passat mes de juny.

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa
Vnfr, 1, 3r. 07001 PALMA
Tel: 72 11 09

Forè i Montaner, 18
07003 PALMA
Tel: 71 33 16

Passatemps

SOPA DE LLETRES

9 Classes d'aus de zones humides

A	T	E	T	N	L	S	A	L	A	C	V	S
E	B	N	D	B	O	E	C	R	G	B	U	O
B	E	C	V	E	R	M	E	L	L	O	T	U
E	T	L	H	A	E	O	F	H	O	A	R	L
H	B	N	O	N	L	D	L	U	R	C	S	B
B	R	I	A	C	L	O	A	O	R	O	G	U
L	E	C	S	E	E	L	M	R	C	N	B	P
A	N	A	I	E	B	I	E	A	N	T	J	O
L	R	J	M	L	A	O	N	C	E	A	R	D
F	A	T	L	Z	I	C	C	S	M	J	X	A
N	C	O	M	F	E	I	P	I	D	A	R	G
P	A	E	C	I	G	F	D	I	J	A	G	R

Solució del mes passat

- De Ses Tafarres
- Dets Hostals
- Des Gats
- Sa Punta
- Es Cap Puig

- De Sa Síquia
- D'en Batlet
- De Ses Marineres
- De Ses Misèries
- Purgatori

54

Pes forat d'es moix

Les creus dels camins formen part del patrimoni arquitectònic del nostre poble. Conservar-lo i arreglar-lo és cosa de l'Ajuntament. A què esperen?

LLUCMAJOR, CIUTAT DE CINE

Això era i no era una moda estrangera que es presenta amb il·lusió al poble de Lluçmajor.

Des d'enfora, de París va partir per divertir, va arribar a Lluçmajor al teatre de Cas Coix.

Com que mos agrada molt el cine és un poc de tots i entre tots hem d'ajudar perquè es pugui conservar.

Menja pipes i xiclets només quan ets al carrer. Si tu embrutes les butaques per a tots seran les taques.

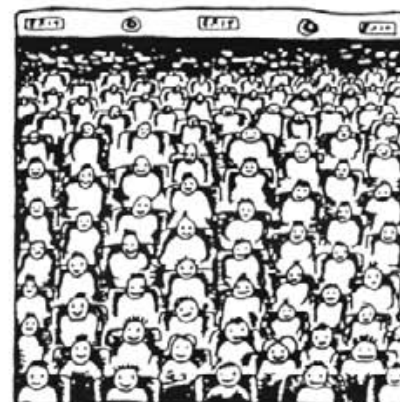
No et moguis de lloc ni fumis, no cridis fort ni remuguis; si procures no fer tard no fas nosa al del costat.

De cacauts i pistatxos sols n'hi mengen els brutanxos. No et facis el graciós i estarem de més humor.

És el pitjor dels subjectes qui a les fosques tira objectes, i ha de menester llendera qui molesta al de darrere.

Heu de sebre que blasfema qui no s'estima el cinema; quan actuen els artistes s'esborren les cares tristes.

Amb bon cine a Lluçmajor anirà tot molt millor. Tant per petits com per grans que n'hi hagi per molts d'anys.

AUTO-ELECTRIC
Barcelo
S.L.

Ronda del Ponent, 26 - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

 BOSCH

Taladradora de percusión CSB 550 RE (Cierre Rápido)

**PORTABROCAS
SIN LLAVE**

**¡CAMISETA
DE REGALO!
¡PIDELA!**

Portabrocas de
cierre rápido.

Interruptor para detener
o avanzar.

Tijera de profundidad

Commutación de gir-
a derecha e izquierda.
Para un atornillado perfecto.

Diseño ergonómico para
mayor facilidad de uso.

Resguardo de interruptor

Interruptor electrónico.
Control automático de
la velocidad de gir-
a durante el atornillado.
Máximo soporte en.

 BOSCH

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.L.**

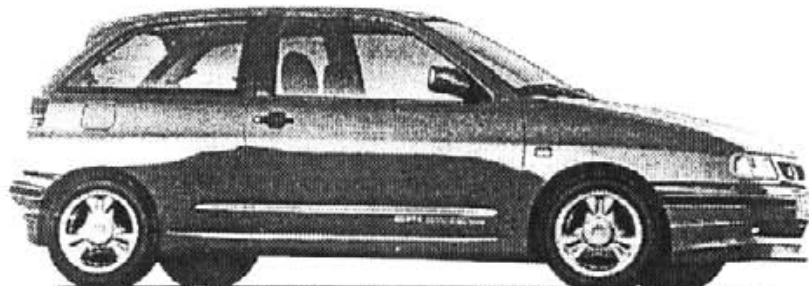
Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

COCHE DEL AÑO EN ESPAÑA 1994

La prensa especializada no podía equivocarse

al elegir al SEAT Ibiza Coche del Año en España 1994 (*). Un automóvil fruto de la tecnología alemana más vanguardista. Construido en la fábrica más moderna de Europa: Martorell. Un nuevo concepto automovilístico que recupera el placer y la alegría de conducir. Con seguridad y excelentes prestaciones. El mejor equilibrio entre calidad y precio. Un reconocimiento, de los que más saben, a la elección de miles de conductores. Al futuro de una gran empresa. Un éxito del que tú también puedes participar probándolo en tu Concesionario SEAT. Y beneficiándote de unas condiciones de compra únicas. Para llevarte el mejor Coche del Año. Como tú quieras. Descubrello.

EMOCIONATE

**CUANDO LO PRUEBAS
SABRAS EL PORQUE**

EN TODA LA RED DE CONCESIONARIOS SEAT